

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00063

ALE VERK FUN AVRAHAM
REYZEN

Abraham Reisen

*Permanent preservation of this book was made possible
by The Louise D. & Morton J. Macks Family Foundation, Inc.*

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

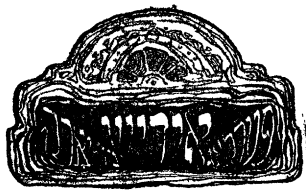

אלע ווערק
פון
אברהם רייזען.
אין 12 בענדער.

יובילעאום אויסגאבע

אברהם רייזען.

פינפטער באנד :

ליעדער

ארויסגעגעבען פון פערלאג א י ד י ש
1917 פיריארק. תרע"ז

Copyright, 1916
by
YIDDISH

איז מיטען וועג.

אין מיטען וועג

איד שמעל זיך אב אין מיטען וועג.
איד הויב אן וואס דערמאָנען.
איד הויב אן וואס דערמאָנען —
איד הער א גרום פון אלטע טעג.

דער גרינער בוים ביי'ן וואסער שמעהט,
ער שמעהט שוין אנגעבויגען —
א פויגעל איז פערביי געפלויען —
דאָס הארץ איז פול מיט שרעק און פרייד...

דער פערלאָרענער גלויבען.

בין איך מיר געגאנגען
 זוכען יענעם גלויבען
 פון די טעג די אלטע,
 וואָס איך האָב פערלאָרען.

* * *

עס בעפאלט דער אָוועג —
 פינסטער אין דער הימעל,
 ווי מיט פּעד פּערגאַסען —
 זעלטען בליצט אַ שמערען.

גיט אַ שטילען צימער
 און ער ווערט פּערשוואַנדען,
 און דער הימעל ווידער
 טוט זיך אָן אין שוואַרצען.

און אַ דיקער פּחד
 לעגט זיך אויף דיין זעלע,
 און די אויגען זוכען
 ערנעץ ווייט אַ ליכטעל.

צינדסטו אָן דיר ליכטער
 ערנעץ-וואו געבאָרנטע,
 און דו ווילסט די שרעקען
 מיט דער שיין פּערטרימען.

פרעמדע ליכטער! מאַכען
ליכטיגער דערנעבען:
אין דער ווייטער ווייטקייט
הענגט דערזעלבער חושך.

האָב איך מיך געלאָזען
אין אַ וועג אַ ווייטען
אויפֿזוכען מיין גלויבען,
יענעם ריינעם, העלען.

ווייט דער וועג ליגט הינטער,
הינטער שטעדט און לענדער,
הינטער טיעפע ימים,
וועלכע בריווען מעכטיג.

* * *

אין אַ קליינעם שטעדטל
שטעהט אַ שול אַ גרויסע;
פריה און אַווענד רוישען
דאַרטען אלטע תּפּלות...

ביי דער טיר אין ווינקעל
לויכט שטיל דער נר תּמיד,
צוויי ליכט שמעלצען, צאנקען
ביי דעם אלטען עמוד.

ערנעץ אין אַ ווינקעל
שטעהט אַ גראַהער אלמער,
אַנגעפּילט מיט ספרים —
קומט מיט מרה שחורה...

אין די אלטע ספרים
 קום איד זוכען לעבען...
 נייעס לעבען, קרעפטען
 העלע, ריינע בליקען...

און איד האָב געבלעטערט
 איין בלאַט נאַכ'ן צווייטען
 און געזוכט בעלוינונג
 פאר מיין וועג, דעם לאַנגען...

נאָהענט אלע אותיות,
 און בעקענט די ווערטער,
 דאָך דער זין — פּערגעסען,
 פרעמד אזוי און פינסטער...

כ'האָב אין גראַהען אַלמער
 אויפגעזוכט מיין קינדהייט, —
 דאָרט איז זי געלעגען,
 ווי אַ טויב אָהן פּליגלען.

און געברומט מיט וועהטאָג
 און געקלאָגט מיט וועהמוט
 און געבעטען רחמים:
 פּליגעל! פּליגעל! פּליגעל!...

הערבסט-געדאנקען

ביי מיין פענסטער בליהט אן אקאציע —
שוין שפעט, שוין שפעט;
עס קומט א פויגעל צופליהען און טשוויטשערט,
און רעדט און רעדט:

„עס וועט די אקאציע פערוועלקען, דאך בליהען —
צוריק, צוריק!
און דו וועסט שטארבען און קיינמאל ניט וויסען
פון גליק, פון גליק!...“

ווער?

אָבגעהאַקט די פליגעל
 האָט מען דוין געדאַנק...
 ווער האָט דיר געטאַן עס —
 ווייסט ניט—ס'איז שוין לאַנג!
 אפשר, איז דוין קינדהייט,
 אפשר, נאָר איז וויגעל,
 האָט דוין מאמעס ליעדעל
 דיר געשאַרט די פליגעל?

אָדער נאָר דער חדר,
 נידעריג און ענג:
 איילען פיר די ברייטקייט,
 איילען פיר די לענג:
 און דער געלער רבי
 מיט'ן געלען אַלף —
 איז פאר דינע פליגעל
 גאָר געווען דער חלף?

אָדער שפעטער, שפעטער,
 ביסט פון חדר פריי,
 און דיר ווינקען וועגען,
 ברייט און גרין און ניי,—
 נאָר די נויט בעוויזען
 האָט זיך באַלד אין מיטען
 און די פליגעל דינע
 ביז דיר אָבגעשניטען?...

ווי שטיל

ווי שטיל איז אין וואלד, און ווי שען!
 א רוה אויסגעגאסען —
 זייט שטיל, מיינע זארגען, זייט שטיל —
 אין הארץ ליגט פערשלאסען!

ניט רודערט, ניט צאפעלט, ליגט שטיל,
 איך שעם זיך איך צייגען
 פאר בלעטעלעך, בלומען אין גראז,
 פאר ערנסטע צווייגען.

שלאפט איין, מיינע זארגען — שלאפט איין.
 און הערט צו דעם ניגון
 פון פייגעלעך, פליגלעך אין וואלד
 און לאזט איך פערוויגען!...

א ר א ט ה

א. היט זיך מיט דיין רעדען —
 דיין וואָרט, עם קומט פון האַרץ,
 א. גאָט וועט עם צוטרעטען
 און מאַכען ברודיג, שוואַרץ.

דו רעדסט אז אַנדער לשון,
 עם קלינגט ווי אַ געזאַנג,
 און דאָ דאַרף מען דעם גראַשען,
 זיין דומפיג־שווערען קלאַנג.

און אַלע פרעמד כסדר.
 געפינסט קיין פריינד אין זיי;
 פערשפאר זיך אין דיין חדר
 און שטילערהייט פערנעה! ...

פלוצלונג ווערט דיר אומעטיג

...פלוצלונג ווערט דיר אומעטיג,
 פיהלסט זיך ווי געבייגענער :
 האָט געריהרט דער וועלט־שמערץ דיר,
 צי דער שמערץ, דער אייגענער ?

קוקסט אין גאס אָן יעדערן
 אין דעם בליק — בעלידיגונג,
 אָדער ווי פּעראורטיילטע
 וואַרטען אויף בענגעדיגונג...

לאַזטו זיך אהיים צוריק
 שוין אַ מיד געוואָרענער,
 און דו וואַרפסט זיך אויפ'ן שטול
 ווי אַ לאַנג פּערלאָרענער...

זיצסטו אַ פּערזונקענער,
 זיצסטו לאַנג און קלעמסטו זיך,
 וואַלסטו וועלען תּפּלה טהאַן —
 פאַר דיין שאַטען שעמסטו זיך...

דריי ציימען...

דו זעהסט דאָרט צוויי ביינאָנדר,
 זיי שפּילען זיך אין זאַמך;
 זיי שפּיעלען זיך און יאָגען זיך,
 און פרעהען זיך און טראָגען זיך...
 אַ, קינדער, קינדער צוויי!
 די וועלט געהערט צו זיי.

דו זעהסט זיי צוויי באַנאָנדר,
 זיי געהען האַנד אין האַנד;
 זיי האַלזען זיך, זיי דריקען זיך,
 זיי קושען זיך, זיי קוויקען זיך...
 דאָס איז די יוגענד־פאַר,
 דאָס איז — אַ נייער דור!

דו זעהסט דאָרט איינעם געהן
 אַליין, אַליין, אַליין!
 אין האַנט אַ שטעקען האַלט ער,
 קוים־קוים ער געהט, באַלד פאַלט ער...
 ווער איז דאָס? ציטערסט אויף?
 דאָס איז דער סוף, דער סוף!

לעבענס-אנגסט

עס בעפאלען מיר אנגסטען פון לעבען,
 עס בעפאלט מיר פון לעבען דער שרעק.
 און וואו נאר דו זאלסט א בליק געבען,
 איז צער און טרערען אהן ברעגן...

עס זיינען דא מענשען, וואָס לאַכען
 און ווייזען מיר שמחות אַהן צאַהל...
 און הייסען מיר פרעהליך זיך מאַכען —
 איך פאַלג זיי און טו עס צומאַל.

דאָך געה איך פאר-טאָג פון די פריידען,
 דערזעה איך די „פרוי“ ביי אַ ראָג;
 און אנדערע מענשליכע ליידען —
 און ס'שרעקט מיר דער קומענדער טאָג...

צווייערליי צער.

איד טראַג אין האַרץ אַ גרויסער צער —
 ער איז ניט מיינער;
 אַ, וועלט, נעם צו פון מיר דעם צער,
 ער איז דאָך דיינער.

איד האָב ביי דיר גענומען איהם,
 ביי דינע קינדער,
 געוואַלט איהם לויטערן אין האַרץ,
 איהם מאַכען לינדער...

נו, וואַקסט ער דאָרט ביי מיר און וואַקסט
 און ווערט אלץ שווערער;
 אַ, וועלט, נעם צו דיין צער פון מיר,
 איד קאָן ניט מעהרער!

מיין אייגען צער איז גרויס גענוג
 און גרויס מיין ליידען —
 עס האָט מיין אַרים האַרץ ניט מעהר
 קיין פלאַץ פאַר ביידען!...

דאָס פּערשפּעטיגטע ליעד

דו האָסט פּערשפּעטיגט מיט דיין ליד,
דו ביסט אליין געקומען :
די וועלט איז יונג, און דו ביסט מיד.
די וועלט האָט זון און בלומען

פּערשפּעטיגט ליד ! ניט פּאל אַראָב,
דו וועסט צוריק פּרייה ווערען,
ווען טאָג פּערלעשט זיין לעצטען שטראַל
און נאַכט פּערלעשט די שטערען ! ...

עס איז געווען...

עס איז געווען אמאל...
ווי לאנג — ניט פרענט —
דער שטויב פון לעבען האָט
די צייט פערדעקט...

איד בין געלענען
אונטער אַ בוים...
דאָס האַרץ פול ליעבע,
דער קאָפּ — פול טרוים...

און אויף דעם בוים
האָב איד געהערט:
אַ פייגעל זינגט
נאָר אונגעשמערט.

אַ פייגעל זינגט,
אַ פייגעל לאַכט...
מיין צוקונפט דאן
האָב איד געמאַכט.

טשיריק, טשיריק:
אַ קוש, אַ דריק,
טשיריק, טשיריק:
אַ ווייטער גליק!

משיריק, משיריק:
 עם קאכט דאָס בלוט;
 משיריק, משיריק:
 די וועלט איז גוט...

פלוצים אין דער הויך געהויבען
 האָב צום בוים איד מיינע אויגען;
 וויסט דער צווייג איז דאָרטען אויבען —
 ס'איז דאָס פייגעלע פערפלויען...

כ'האָב געזעהן איהם פליהען, פליהען,
 זיינע פליגעלעך צענומען;
 מיינע האַפענונגען, גליקען —
 אויף די פליגעלען מיטגענומען...

וואַרזשע זוכט מען אויף דעם פויגעל?
 כ'האָב געוואַנדערט טעג און יאָהרען;
 ניט געפונען איהם שוין קיינמאָל
 און מיין גליק — זינט דאָן פערלאָרען!

פרייד און טרויער

צווישען דער פרייד און דעם טרויער
שטעהט א מויער...

די פרייד וואָלט אמאָל
צום טרויער געגאָנגען —
צו הויף איז דער מויער,
זי קען ניט דערלאָנגען.

מ'דאַרף קלעמערן, שטייגען —
דאָס קען ניט די פרייד:
זי קען נאָך צורייסען
איהר זיידענע קלייד.

דער טרויער וואָלט אויף
מיט דער פרייד זיך בעקענט,
דער מויער איז הויף
און קורץ — זיינע הענט...

און ווילען זיי מאַכען
די הערצער זיך נרינגער,
דאָן קלאַפען זיי אָן
איז וואַנט מיט די פינגער.

די פרייד רעדט פון טרויער,
דער טרויער פון פרייד
און איינער פערשטעהט ניט
דעם אנדערענס רייד...

אויפ'ן ים

1.

און ווידער דער ים און די וועלען-בערג ווידער,
 און ווידער די פויגעל בעגלייטען פון הינטען
 און שרייען און לאר'מען מיט ווילדען גערודער,
 און ווידער די שטורעם, די קרעכצענדע ווינטען...

און ווידער אין שוף, אין דעם איינזאמען, גרויסען,
 אין מיטען דעם הימעל, אין מיטען דעם וואסער.
 און ווידער, א, וואנדערסטו מיד און פעשרטויסען,
 דו ארימער מענשעל, דו טרוי'ריגער, בלאסער!

וואוהין און צו וועס און צו וואסערע צילען?
 דאס גליק ליגט בעהאלטען אין אַבגרונד אין טיפען,
 דער ים וועט דיין דאָרשט נאָכ'ן גליק דיר ניט שטיצען,
 דיר וועלען ניט ברענגען צום איהם קיינע שיפען...

2.

טראַגט זיך אויפ'ן ים אַ שיף,
 אויפ'ן מיטען ים ;
 פריי דאָס וואַסער, פריי דער ווינט,
 אַהן קיין שטער און צאַם !

ווינט און וואַסער דרעהען זיך,
 ווייסען נישט פון רוה ;
 ווינט און וואַסער האַלזען זיך,
 שמועסען אויף דו...

אויפ'ן דעק פון שיף שמעהט קוים
 ס'מענשעלע, דער האַר,
 שפּאַרט זיך אָן פאַרענצען אָן,
 ציטערט פאַר געפאַהר...

קוקט פון ים דעם ווילדען שפּיל —
 די געפאַהר איז גרוים —
 קוקט און הערט, ווי ים און ווינט
 לאַכען הויך איהם אוים !...

3.

די בערוהיגונג

בערוהיגט איז דער ים. שטיל קייקעלט ער די וועלען
און לויטער קוקט ער מילד צום הימעל צו דעם העלען.
עס דאכט זיך, ער, דער ריז איז צום בעשלוס געקומען:
ניט העלפען וועט זיין ווארפען זיך, זיין ליארעמען און ברומען.

און אלע זיינע שטארקע, ריזיגע פערלאנגען
וועט ער שוין קיינמאל ניט אין שטאנד זיין צו דערלאנגען.
אויך איהם האָט גאָט בעשטימט געוויסע וועגען
און קיינמאל וועט ער ניט ארויס פון זיינע ברעגען...

4.

עס האט צו מיר א וואל גערעדט :
 „גענוג געוואנדערט שוין, פאעט!
 דו מיינסט, די וועלט איז ווירקליך גרויס ? —
 אד, נאך א י י ז רייזע, און שוין אויס !

א קיילעכדיגע איז די ערד —
 דאס האט מען לאנג שוין, לאנג דערקלערט.
 און וואו דו לאזט זיך זוכען גליק —
 דו קומסט צום זעלבען ארט צוריק“...

5.

אויפ'ן וואסער

מיר זיינען אלע אויפ'ן וואסער בלויז;
 מיר שווימען שטאלץ און דרייסט און זיכער,
 און איילען זיך צו קומען גיכער
 צו דער בעשטימטער שעה צו הויז.

מיט האַפנונגען איז פול דאָס האַרץ און פיעל,
 און פול מיט אויסגעטראכטע גליקען;
 מיר הויבען דאָרשטיג אונז'רע בליקען
 אהין, אהין צום ברעג, צום ציל!

אַט באַלד, אַט באַלד! — עס שאַלט דאָס ליער;
 דאָס האַרץ מיט היימליכע געפיהלען,
 די כוואַליעס וויינען זיך און שפילען,
 זיי גלעט א לינדער וויינט פון זיד...

נו, קומט אן אייזבארג אָן פון נאָרד,
 ער קומט מיט קעלט און טויט געצויגען,
 מיט טויזענט שפיצען, טויזענט אויגען —
 און ס'פלאַצט די שיף, ווי אַן אַקאָרד...

דער ניגון

איד האָב איהר זאָגען פיעל געוואָלט
און האָב געשוויגען ;
דאָס וואָרט וואָלט קאָרנ און קאַלט געווען,
עס ברויך אַ ניגון...
דער ניגון האָט אין האַרץ גערוהט,
און טיף פערשלאָסען ;
כ'האָב שפעטער ערשט פאר שטיין און בוים
איהם אויסגעגאַסען.

וועמען?

וועמען דריק איך צו מײן ברוסט !
איז דער נאכט פון שטילער לוסט ?
וועמעס ליפען פרעס איך צו
איז דער נאכט פון צארטער רוה ?

א, די נאכט, זי געהט אַרום
און זי מוסר'ט שטיל און שטום:
וואָס פערשווענדסטו מיך אומזיסט,
ניט געהאַלט און ניט געקוסט ?

איך בין שטום און איך בין בלינד,
און דו, אַרים מענשען־קינד,
בלאָנדזשעסט אומ'עט אזוי שפעט
אַהן אַ מיידעלס האַנטס אַ גלעט.

א טראַפען...

א טראַפען לעבענס־פרייד
איז כוס פון לייד
מיר ניסט אריין
און לאַזט מיך שכור זיין!...

איך בעט מיט אויסגעשפרייטע הענט:
נאָר איין מאַמענט!
בעפרייען זיך פון יאָד,
און שטאַרבען גלייך דערנאָך!

ק ע נ ס ט ו ?
(פון פריץ)

- קענסטו, מיין ליעבסטע, דאָס פעלד,
וואו אלע דורות
זייהען מיט טרערען?
- קענסטו, מיין ליעבסטע, דאָס פעלד,
וואָס האָדעוועט שטיינער
און נעהרט בלויז ווערים?
- קענסטו, מיין ליעבסטע, דאָס פעלד,
וואו צווישען די זאנגען
בליהט דאָרט מיין האַמפּען?
- קענסטו, מיין ליעבסטע, דאָס פעלד,
וואו מיין האַרץ און מיין ליעבע
וועלען ווען עס איז שלאָמפּען? ...

מיין בעט

איד האָב אלץ שוין בעזונגען,
פון פיעלעם גערעדט,
נאָר קיינמאָל געווידמעט
קוין שורה מיין בעט.

אַ פריינדין מיין בעסטע
אין נעכט אלערליי,
אין נעכט פון פיעל פריידען,
אין נעכט אויך פון וועה!

וואָס האָב איד מיין בעמעל
שוין נישט אַנפערטרויט? —
דעם סוד פון דער ליבע,
דעם סוד פון דעם טויט.

די הייסטע פערלאַנגען,
דעם העכסטען בענעהר,
די זיפצען, די טיפסטע,
זיי אמת'ע טרער...

אין קאפע

כ'האָב לייעב אוועקצוועצען זיך אין ווינקעל פון קאפע
און טראכטען, טראכטען לאנג פון היים, פון לייעב, פון וועה...
ס'איז אנגענעהם אזוי און לייעב, און זיס, און גוט —
אין קאָפּ ווערט שטיף — די אלטע זאָרג — זי רוהט...

איך בין אַ נייער מענש — אַ ביסעל מיד און קראַנק,
מיין ווילען שוואַך, דאָך שטאַרק, וואויליונגעריש איז מיין געדאַנק.
ער פליהט די גאַנצע וועלט אַרום און קומט צוריק
און ברענגט פון אלע עקען וועלט צו ביסלעך גליק...

„איטאַליען“! אַך, ווי הימליך קלינגט דער קלאַנג!
נאָך מיין געדאַנק — ער האַלט זיך דאָרט ניט לאַנג:
יאַפּאַן איז שענער נאָך און פול מיט סוד און טרוים;
מצרים, וואו עס פליסט דער ניל, און ס'בליהט דער
פאַלמענבוים...

און קאַליפּאָרניע! אַך, דאָרט בליהט איצטער פרוכט!
(ער האָט אַ ראָזען-עפעל אַבגעריסען, גלייך פערזוכט;
אַך, מיין געדאַנק, ער האָט אזוי פיעל מוט און קראַפט:
ער בייסט די עפעל, און עס פליסט און רינט דער זאַפט!)

און באַלד פערשווינדט ער ווייטער, ווייטער נאָך
דאָרט אין מאַראַקאָ זיינען שעהנע טעכטער דאָך:
די אויגען שוואַרץ, די קערפערס ברין און שלאַנק...
(אומארעמט איינע האָט שוין מיין געדאַנק!)

איך זיך אין ווינקעל אין קאפע ביים קליינעם מיטש...
די גלאז איז קאלט, מיין שוואונג נאך הייס און פריש...
אך, מיין געדאנק — ער וואלט נאך ווייטער ערניצוואו,
אך, שאדע... ש פ ע ט... מען מאכט די קאפע צו!

צו מיין גליק

דיקער טרויער דעקט מיין הארץ...
פינסטער, פינסטער, טריב און שווארץ...
און אַ וואַלקען פאר מיין גליק
ציהט פאַראויס, פאַראויס —
אַ, ווי שווארץ און גרויס!...
רעטע, רעטע זיך, מיין גליק!

גליק מיינס, גליק מיינס, נעם זיך רעכטס;
זעה, ווי ס'טראַגט און יאָגט דאָס שלעכטס
מיט אַן אימפעט און געלויף...
זעה דעם שטויב, דעם שטויב;
אַ, דו ווערסט צו רויב! —
רעטע זיך, מיין גליק, אנטלויף!..

דער בוים ביים פענסטער

עס פייפט דער ווינט. דער בוים אין פענסטער
קלאפט אן מיט זיינע צווייגען,
פונקט ווי מיט דראָהענדיגע פינגער —
ער וויל מיר אומגליק צייגען..

איך קום ארויס — די בלעטער זיינע
פערועלקט, פערדארט און שיטער;
און אונטען ליגען זיי צעשפרייטע
פון ביזען הערבסט־געוויטער...

איך קוק אריין אין שפיגעל מיינעם,
פון שרעק אדורכגעדרונגען;
א גרויע האַר, א קניטש אין שטערן —
מיין הערבסט האַט אָנגעקלונגען.

איך האָב אין לעבען...
 איך האָב אין לעבען גליק געוואָלט,
 געזוכט פון לעבען בלויז דאָס גאָלד...
 געזוכט אין היילען און געגראָבען
 געוואָלט דאָס גליק און גאָלד צו האָבען..

אַ, קיינער האָט ניט קיין בעגריף,
 ווי ווייט געגראָבען און ווי טיף...
 ס'איז גרויס געוועזען מיין פערלאנגען,
 איך האָב דאָס גאָלד געוואָלט דערלאנגען.

אומזיסט דאָס לעבען אָכגעבלייכט:
 איך האָב דאָס גאָלד ניט דערגרייכט ;
 איך גראָב און גראָב און אַרבייט פלייסג
 צעהן יאָהר און צוואַנציג, אַט איז דרייסיג...

און איינמאָל... שפעט אין נאכט געווען,
 האָב איך אין שפיגעל זיך דערזעהן,
 און האָב זיך ווי פון טויט דערשראָקען :
 אַ, זילבער... זילבער — מיינע לאַקען! ...

פון אייגענעם קוואל.

אני מאמין

מיט א טרויעריגען ניגון —
און די אויגען פלאמען —
ברומט דער איד ביים דאוונען הימליך,
פליסטערט „אני מאמין“:

„אני מאמין, ברומט ער טעגליך —
מארגען, היינט, צי שפעטער,
ווארטען וועל איך אויף משיח —
קומען, קומען וועט ער...“

„זאל עם זיין נאך לאנג צו ווארטען.
זאל ער זיך פערזאמען —
איך וועל ווארטען, ניט אויפהערען
זאגען אני מאמין...“

„זאל דער גלות זיין ווי ביטער,
זאל מען שווערער פרעסען; —
איך וועל אני מאמין זאגען
קינמאל ניט פערגעסען...“

„אויף דיין הילף, מיין פאטער, האף איך,
וועלטען קאן איך טראגען;
און געדולדיג וועל איך טעגליך
אני מאמין זאגען...“

אויף א פערד א ווייסען...

אויף א פערד א ווייסען
 וועט משיח קומען,
 האב איד מיין קינדהייט
 ציט'ריג שטיל פערנומען.
 און אין הארצען האבען
 יונג געבליהט פאנטאזיען,
 ווי די ריינסטע בלומען.
 *

שוין פערפלוניגען זיינען
 פיעלע, לאנגע יאהרען —
 ס'לעבען האט דערעסען,
 משיח'ן פערגעסען...
 דאך דאס פערד, דאס ווייסע,
 פון דער שענער מעשה
 לעבט נאך אין זכרון.

ווי דאס גאנצע לעבען
 שלעפט זיך שווער מיט פלאגען!
 היי, דו פערד, דו ווייסער,
 קום און זאָלסט מיד טראָגען.

טראַג מיד, וואו ס'איז פרידען,
 וואו אתרוגים בליהען,
 ווארט ניט אויף משיח —
 לאַמיר ביידע ציהען!..

דער אויווען

(פון ליטא)

שטעהט אין שטוב א גרויסער אויווען,
ווי ער וואָלט זיך וועלען רייצען...
און די אַר'מע בעל-הבית'מע
האַלט איהם שטענדיג אין איין הייצען...

ס'איז אַן אַלטער בייזער אויווען,
קוקט אַזוי מיט צער און רוגז;
ס'וויל אויך נאָפּט אין איהם ניט ברענען,
תמיד שטעהט ער קאַלט און ברוגז.

צעהנדליג שוועבלעך אויסגעריבען,
אַנגעלעגט די בעסטע „קאַרע“ —
ער פערלעשט אלץ מיט זיין אַמעם,
ווי געשאַדט וואָלט איהם עין-הרע...

און עס העלפען איהם קיין סגולות:
ס'שפּאַרט דער רויך אלץ אומגעהייער...
און די אַר'מע פרוי — זי שטיקט זיך,
און עס זעהט זיך קיין פונק פייער...

הויבט זי אַן דעם מוליער שילמען —
(יענער איז שוין לאַנג געשטאַרבען!...)
טראַגט זיך אַן דער מאַן פון דאוונען,
פאַלט ער גלייך איהר פאַר אַ קרבן...

לויפט ער ווידער אין בית־מדרש,
דאָרט אין רוהיג, דאָרט אין וואַרים —
כאַפען צו זיין טייל די קינדער,
און זי ווייס ניט פון דערבארעם...

און דאָס האַלץ וויל אלץ ניט ברענגען,
ביי דער אַר'מער קראַנקער מאַמען,
דאָך אין האַרצען ברענט אַ גהינום,
אַזש די דאַרע באַקען פּלאַמען...

ביים גרעניץ

כ'שמעה אין וויסטען פעלד ביים גרעניץ.
 ס'ציהט מיד ווייטער. נישט צו מאכען :
 צוויי סאָלדאטען היטען, וואַכען —
 אַ, ווי לאַנגווייליג ביים גרעניץ !

צוויי סאָלדאטען וואַכען, היטען,
 כ'זאָל די גרעניץ ניט אַריבער...
 אויפ'ן וויסטען פעלד ווערט טריבער:
 צוויי סאָלדאטען וואַכען, היטען.

צוויי סאָלדאטען מיט די זעבעל...
 פאר מיר, הער איד, לידער קלינגען...
 אַ, ווי וואַלט איד איבערשפּרינגען ! —
 ביי דער גרעניץ פאלט א נעבעל...

צוויי סאָלדאטען שטיל מאַרשירען...
 פאר מיר, זעה איד, צינדט זיך פייער
 אין אַן אַנדער וועלט אַ פייער...
 צוויי סאָלדאטען שטיל מאַרשירען...

צווישען מויערען...

צווישען מויערען
איז דער נייער וועלט —
טרױגט פאר ד'אויגען זיך
אונזער אַלט געצעלט.

פליהען אויטאָס אום
ציטערט אויף די ערד —
בענקען מיר אויך דאָ
נאָך דעם ווייסען פערד.

ברענען פייערן,
בלענדען דאָס געזיכט,
דאָך עם גלעט אונז נאָך
פון דער היים דאָס ליכט.

רוישען מיטינגען,
דערנער קומען אָן,
דאָך איז אויער קלינגט
אַלץ דעם מגיד'ס טאָן.

„טיפאַרערי“ זינגט
יעדעס קינד און „באָי“
איז די אויערען קלינגט
דעם בעל־תפילה'ס „אוי!“

אלעס, וואס מיר זעה'ן
זעהען מיר אין צוויי :
אין דער נייער פרייד
ברומט די אלטע וועה...

י ע נ ע ...

יענע ווינטעלעך די קיהלע,
 אין דער אלול נאכט,
 און די שוהל, און דער בעל תפלה —
 אלץ האט אויפגעוואכט.

אין דעם רושיג לאנד און ווייטען
 זעהסטו ווידער זיי,
 און עם לעבען אויף די צייטען
 פון דיין פרייד און וועה.

ווי זיי קומען נאכאנאנדער,
 יענע נעכט און טעג —
 אין דיין לעבענס לאנגען וואנדער,
 אויף דיין נייעם וועג!

ווי עם לויכט נאך יענער שימער
 פון די אלטע ווענט!
 דאס פערלאשענע אויף אימער
 צינדט זיך אן און ברענט!

און ווי ווייט דו ביזט פון אלטען
 און ווי נאָהענט דאָך,
 און ענטרונגענע געשטאלטען
 געהען אלץ דיר נאָך!..

אין דער היים

אין דער היים דאָרט אין דער אלטער
איז שוין הערבסט לאַנג, טריבער וועטער.
פון די בויער פאלען בלעטער
און עס בלאָזט אַ ווינד אַ קאלטער.

אין דער היים דאָרט וואַנדלען אום'עט
דונקלע, פינסטערע געשטאלטען — — —
אין בית־מדרש אין דעם אלטען
שוועבט ארום אַ גרויער אומעט.

אין דעם היים דאָרט אלעס שרעקט זיי...
בלעטער פאלען, ס'וועלעקען גראָזען.
הייזלעך שטעהען וויסט פערלאָזען
און אַ קראַהע קומט און וועקט זיי...

אין דער היים דאָרט לעבט זיך שווער זיי,
טראַגט זיך אין דער לופטען וועהען,
איינגעהאלטענע געשרעהען —
אין דער ווייטער היים — איך הער זיי!..

היימישע טעכטער
(א נייריאַרקער בילד)

— איך געה אין די רוישענדע גאסען —
שוין זעקס איז דער זייגער פאַרנאכט —
אין ריהען אין שוואַרצע זיך ציהען
די אידישע טעכטער פערשמאַכט.

א, אידישע טעכטער פון שעפער!
אין בליק אייערס זעה איך געהיים,
דעם חז פונ'ם אידישען שטערטעל,
דעם גלאַנץ פון דער ווייט־ווייטער היים..

— איהר געהט איבער שטיינערנע סטרימען —
די ערד און דער הימעל פערשטעלט;
דאָך דופטען נאָך אייערע קליידער
די דופטען פון שטערטעלשען פעלד...

און קוק איך אייך אָן אלע טיעפער,
דערזעה איך נאָך מעהרער און נאָך;
די קרוינען פון טוויזענטער יאָהרען —
זיי גלאַנצען אַרויס פון דעם יאָד...

דען אלע זייט איהר דאָך בת־מלכות,
דער יחוס רוחט שטיף אייך אין בליק...
ווי זייט איהר פערשקלאַפט איצט געוואָרען!
ווער ברענגט אייך צום קעניג צוריק? ...

צו אַ שלומית
(אן אַמעריקאַנער לידעל)

אַ, שולמית מיינע! שאַדע,
וואָס דו ביסט קיין הירטין נישט;
נישט אויף גרינע בלומען־ביוטען
האַב איך דיך צוערשט געקושט!

אַ, שולמית מיינע! שאַדע,
וואָס קיין קיניג בין איך אויך
און אין שלעסער נישט געבראכט דיך,
נאַר אין צימער — פינף־שטאַק הויך...

און געקלונגען האָבען לאַנג מיר —
ס'איז געווען א ווינטער־נאַכט —
בין דער הויז־היטער, פערשלאָפּען,
האַט די טיר אונז אויפגעמאַכט...

אַ, שולמית מיינע! שאַדע,
וואָס אויף מאַרגען אין דער פריה
האַסטו זיך געאיילט — געלאָפּען
צו דער אַרבייט, צו דער מיה...

אין מינוטען וויסמע...

אין מינוטען וויסמע,
ווען ארום איז שווארץ,
נאָט, מיט ליעבע־קוואַלען
פיל מיר אַן מיין האַרץ...

אַלץ איז אזוי עלענר,
זווייט ניט וואָס צו טהאַן;
נאָט, מיט ליעבע־קוואַלען
פיל מיין האַרץ מיר אַן!

און די אַרעמס מיינע
ברייט און שטארק מאַך זיי,
אַז די וועלט אומאַרמען
זאָל אײך מיט איהר וועה!

דער ערווארטעמער טאָג.

יום שכלו טוב.

ווי וועניג מיר האָבען יום־טובים,
 די וואַכעדיגע טעג אזוי פיעל.
 מיר וואַרטען אויף יום־טוב און וואַרטען
 און בלאַנדזשען און טומלען אָהן ציעל.

צי ווייסט איהר דאָך, אַרימע מענשען,
 איהר, קינדער פון זאָרג און פון פלאַג, —
 עס ליגט נאָך וואו ערגעץ בעהאַלטען
 א יום־טוב'דיג־אייביגער טאָג...

ער ליגט אין דעם שויס פון דעם הימעל
 און גליהט אין דער זון פורפוררויט;
 ער קאָן זיך פאר אונז נאָך ניט ווייזען —
 עס איז נאָך די ערד פול מיט קויט...

זי וועט אָבער דיין אמאָל ווערען —
 (דער מענש — ער מוז העלפּען דערצו!)
 און נידערן וועט ער פון הימעל
 מיט ליכט און מיט שטראַלען און רוח...

דער מויט פון נביא

עס האָט זיך דער זקן פון שלאָף אויפגעוואַכט
 אין מיטען דער שטיילער, דער פינסטערער נאַכט,
 געבעטען געהינט פערד און וואָגען צו שפּאַנען
 און גיכער און שנעלער אנטלויפען פון דאַנען.

— „וואוהין?“ האָט דעם זקן זיין תלמיד געפרעגט. —
 „אַהין, וואו די שלעכטס און די רשעות זיך עקט!
 אַהין, וואו מען קאָן נאָך דאַס רעשט ביסעל יאָהרען
 פערברענגען אין תפלה, אין טראכטען אין קלאָרען...“

און ס'האָט זיך דער זקן אין וואָגען געזעצט,
 געוואָרפען מיט טרויער די בליקען צום לעצט
 אויף אַלץ, וואָס געווען איז אזוי איהם דערווידער:
 דער נאַרישער טומעל, דער דומער גערודער..

און שטיילער, און שטיילער איהר, בוימעלעך, שווייגט.
 און שטענגעלעך, וועגעלעך שפורען ניט צייגט,
 עס זאָלען די שפורען די ווינטען פערטראָגען,
 און זאָל מען ניט זוכען, און זאָל מען ניט יאָגען!..

אַ, זקן דו אַלטער, אַ גוטער פראָפעט,
 עס איז דיין אנטלויפען פון מענשען צו שפעט!
 מיר האָבען פערבלאָנדזשעט אין קרום-לאַמע וועגען
 און זוכען כאַטש איינעם דעם וועג אויסצופרעגען.

- דער וועג ווער קען וויסען? דער וועג האָט קיין סוף —
ער האָט איהם געפונען אין אייביגען שלאָף.
און מיר בלאַנדזשען ווייטער אָהן אָנהויב, אָהן ענדע —
עס קלינגט אזוי טרוי'דיג די פּרישע לעגענדע! ...

דער פרעמדער

וואָס מאַכסטו זיך פֿלענער, דו מענשעל, דו נאַר?
 דו מיינסט אויף אַן אמת, אַז דו ביזט דער האַר,
 אַז דו ביזט דער האַר אויף אַלץ וואָס פּאַסירט —
 אַך, הינטער דיין פֿלייצע אַ פרעמדער רעגניערט...

דו טראַכסט פֿון דיין ליבער, אַט מאַהלסטו זיך אויס —
 פֿון צימערן ליכטיגע מאַכסטו דיין הויז,
 און דאָ וועט דאָס בעט שמעהן, און דאַרמען די וויעג —
 דאַן בלאַזט נאָר דער פרעמדער טראַמפּייט: צו דעם קריענ!

דאַן געהסטו בעלאָדען מיט שווערען געוועהר —
 אַדיע דינע טרוימען — דו קומסט שוין ניט מעהר...
 פֿאַראַויס שרייען ראַבען ווי גליקליך פֿון רויב,
 און ס'פּייפען די קוילען און מאַכען דיר טויב...

דודים פידעל

געוידמעט אפרים צימבאליסט.

אויפ'ן וואנט פון קיניגס חדר
 הענגט א פידעלע כסדר ;
 שפעט אין נאכט, ווען אלע שלאפען,
 קומט א ווינט, א ווינט פון צפון,
 און ער ריהרט די סטרונגעס און,
 און עס יאמערט טאן נאך טאן...

און די קלאנגען רופען, וועקען,
 און ס'ערוואכען טיף אין שרעקען
 אלע כהנים און זקנים
 און פערזאמלען זיך אינאיינעם
 און זיי וויינען: גאט, א, גאט,
 ס'פאלק איז ארים און צו שפאט !

* * *

א, די אור־אלטע לעגענדע
 ציהט ביו היינט נאך, האט קיין ענדע,
 און פון צפון בייזע ווינטען
 ווילען אלץ נאך ניט פערשווינדען —
 און די נאכט איז לאנג אהן סוף,
 און דער עולם טיף אין שלאף.

די, וואָס וואַכען אַבער, הערען
איז דער נאַכט אַהן שײן, אַהן שטערען,
ווי עס גיסען זיך און ציהען
זיסע, צארטע מעלאָדיען
פון א נאָהענט־ווייטען לאַנד,
פון א קעניגליכער האַנד...

ביבלישע מאטיווען.

אין טאל (פון יחזקאל)

ס'האט גאטס האנד מיך אנגעריהרט,
און דערפיהלט האָב איך זיך ריינער;
צו אַ טאָל מיך צוגעפיהרט —
און דער טאָל איז פול מיט ביינער.

אָנגעוואָרפען, אָנגעשארט
זיינען ביינער דאָרט געלענען,
אויסגעטריקענט, אויסגעדארט,
אַהז אַ חיות, אַהז בעווענען.

פרעגט מיך גאָט: דו מענשען-קינד,
קענען זיי אַמאָל אויפלעבען?
כ'האָב געענטפערט: איך בין בלינד! —
ווען דו ווילסט, קאָן אלעס געבען.

האָט אַ ברום געטאָן גאָטס קול:
אויף די ביינער זאָג נבואה:
העיי, איהר ביינער אין דעם טאָל,
קומען וועט נאָך די רפואה...

ווערט פון טויט צוריק ערוואכט,
און איהר זאָלט צוריק אויפלעבען,
נייע הויט זאָל זיין געמאכט,
און אַ נייער גייסט — געגעבען!

כ'האב געטהאָן באַלד גאָטס בעפעהל, —
 איז א שטורעם אָנגעקומען,
 ביין צו ביין איז אויפ'ן שמעל,
 אויפ'ן אָרט צונויפגעקומען.

פלייש און אָדערן און הויט
 אויף די ביינער אָנגעצויגען,
 נאָר עס איז נאָך אלץ דער טויט
 זיי געלעגען אין די אויגען...

און דערהערט האָב איך גאָטס קול:
 געה צום ווינט און זאָלסט איהם זאָגען:
 ער זאָל בלאָזען אין דעם טאָל,
 צו די מתים חיות טראָגען..

און פון אלע עקען וועלט
 זיינען ווינטען אָנגעקומען,
 ס'האָט א חיל זיך געשטעלט
 מיט אַ לאַרימען און ברומען.

אויף די בערג...

אויף די בערג, אויף די בערג—
דאָרט הערט מען שוין טריט...
דער אַנזאָגער געהט
פון לייעכע און פריד.

בעפרייט איז דאָס פאַלק
פון יאָד און פון צוואנג,
און פייערט זיין פעסט
מיט פרייד און געזאנג...

די בלוטיגע שטאָדט

אָ, בלוטיגע שטאָדט,
פול זינד און פול רויב!
ביסט פול מיט געשריי,
מיט רויך און מיט שטויב!

מען יאָגט און מען פאָהרט —
עס רעש'ט און שאַלט,
עס טראָגען זיך פערד,
די בייטש — ווי זי קנאַלט!

און פרויען פערפוצט —
זיי דרעהען זיך אום...
געפעלשט איז דער חן
מיט פארב און פערפום...

א צויבער אין זיי!
די ערד אונטען — ברענט...
דאָס פאַלק איז פערקויפט
דורך זיערע הענט...

פון ירמיה

1.

ניט בעוויין דעם טויטען,
מתים ניט בעדויער!
אויף דעם אר'מען וואנד'רער
מעהר און טיפער טרויער!

גרויס איז יענעמס וועהטאג,
ווער ס'פערלאזט זיין לאנד
און צוריק צו קעהרען
קיינמאל גיט אין שטאנד..

2.

וועה איז יענעם אויף דער וועלט,
ווער זיין הויז אהן משפט שמעלט,
און דעם חבר אויסגענוצט,
און די צימערן פערפוצט.

און די ווענט געפארבט פערשידען
מיט דער ארכייט פון דעם מידען.
ניט קיין פארב איז דאָס, נאָר בלוט!
וועה איז יענעם, ווער דאָס טוט...

פון קהלת

כ'האָב געזעהן די גרויסע רשעות,
 וואָס איין מענש טוט אָן דעם צווייטען
 און די טרערען פון בערויבטע,
 און דעם פרייען גייסט אין קייטען..

און די אלע אונטערדריקטע
 מוזען נאָך די טרערען שטיקען ;
 און ניטאָ פאר זיי קיין טרייסטער,
 ווער זאָל הילף אין נויט זיי שיקען...

און בעטראכט האָב איד דאָס אלעס,
 ווי די וועלט איז שלעכט, פערדאָרבען...
 לויב איד בעסער יענע, וועלכע
 זיינען לאנג שוין אויסגעשטאָרבען...

בעסער אָבער איז נאָך יענעם,
 וואָס איז נאָר דאָ ניט געבאָרען, —
 האָט פערשפּאַרט צו זעהן די אומרעכט
 אין די קורצע לעבענס-יאָהרען...

3.

כ'האָב נאָטס וואָרט אין מיר דערפיהלט
 און געלאָזט מיר איבעררעדען.
 און זינט דעמאלט — מיט נאָטס-וואָרט —
 שטעה איד אויס געשפעט און ליידען.

און איד רעד פון זינד און רויב
 און פון דומע ביזע זאכען:
 קוסען זיי מיר שפאָטיש אָן,
 און זיי שפאָסען און זיי לאַכען...

האָב איד מיר געזאָגט: גענוג! —
 אויך מיין לעבען איז מיר טייער!
 ברענט נאָטס וואָרט דאָך אין מיין האַרץ,
 ווי אַ פלאַמענדר העליש פייער.

האָב איד מיר געטראַכט: בין מיר,
 און צו שווייגען שוין בעשלאָסען;
 האָט דאָס וואָרט פון נאָט אין מיר,
 ווי אַ פייער זיך צעגאָסען.

4.

דו ביסט גאָט צו פיעל גערעכטער,
און ווי קאָן איך קעגען־רעדען ?
כ'וויל ביי דיר בלויז משפט פרעגען,
זאָלסט מיין פראַגע מיר בעשיידען :

אָד, פאָרוואָס דער וועג פון שלעכטע
אויסגעפלאַסטערט איז מיט גליקען,
און זיי געהען צו דער רשעות,
ווי אויף פעסט־געבויטע בריקען ? ...

און ווי בוימער טיף געוואָרצעלט
וואַקסען זיי און ברענגען פירות,
און אזוי פערשפרייט זיך אומרעכט
ביז די שפעטע, ווייטסטע דורות ?

*

* *

קיינער האָט מיך ניט גערופען,
כ'בין צו אייך אַליין געקומען,
און געזוכט האָט מיך ניט קיינער,
כ'האָב אַליין זיך אויסגעפונען.

רוף און הער ניט אויף צו רופען,
ווי א שופר זאלסטו שאלען ;
זאג דיין פאלק — עם איז געשטרויכעלט,
זאג דיין פאלק — עם איז געפאלען !

5.

אויסגענאנגען איז דער גוטער,
 שטיף פערלאָזט די שלעכטע וועלט;
 וועמען האָט זיין טויט בענומען,
 ווער בעמערקט — דער גוטער פעהלט!

גוטע, פרומע לייט פערנעהען,
 קיינער גיט דערויף קיין קרעכץ,
 ווייל די וועלט איז פול געמיינהייט,
 פול פערדאַרבענקייט און שלעכטס...

הוי החוקקים
(פון ישעיהו)

העיי, איהר שרייבער און איהר קריצער,
פון געזעצען וועגען זינד;
ניין, איך קאן אייך ניט פערטראָגען,
אייער שרייבען — לויטער ווינד!

דען דער עלענדער, געדריקטער,
ווען צום ריכטער־הויז ער קומט,
שפעטען אויס איהם אלע ריכטער,
און גערעכטיגקייט פערשטומט.

און אלמנות און יתומים
און דאָס אַר'מע פּאָלק דורכאויס
האַט זיך ניט צו וועמען ווענדען,
ביז דער צאַרן־טאָג ברעכט אויס...

זעהט, ער טראַגט זיך פון דער ווייטען,
איינגעהילט אין פלאם און בלוט;
העיי, איהר ריכטער, וואו אנטלויפט איהר
אין דעם טאָג פון דין און גלוט?!

דער שומר

— שומר, שומר, אויף דער וואכט —
זאג, וואס הערט זיך מיט דער נאכט?

זאגט דער שומר און ער ברומט:
„ס'דאכט, דער טאג — ער קומט, ער קומט...“

ברומט דער שומר אויף דער וואכט:
„דאכט זיך טאג און דאכט זיך נאכט;“

פרעגט ניט בעסער, וואס און ווען
כ'ווייס אליין ניט — כ'קען ניט זעהן...“

שיר השירים

(פראגמענטען)

1.

איך אליין — איך שלאָף,
ס'הארץ איז וואָך אין מיר;
ב'הער מיין ליעבסטענס קול,
ב'הער, ער קלאַפט אין טיר:

— עפען שוועסטער מיין,
ס'איז דיין טיר פערמאכט —
מינע לאַקען — זעה —
נאָם פון טוי און נאָכט...

2.

אוי, ירושלים־טעכטער,
 אייד האב איך בעשוואָרען:
 ווייסט איהר אפשר, וואו פאַרפאלען
 איז מיין פריינד געוואָרען?

אויב איהר וועט איהם וואו געפינען,
 וואָס זאָלט איהר איהם זאָגען?
 כ'בין פון לייעבע קראַנק געוואָרען,
 כ'קאָן שוין ניט פערטראָגען.

— א, דו שעהנסטע פון די פרויען,
 ווער איז דיין בעשערטער,
 וואָס דו האָסט געלאָזט זיך זוכען
 איהם אין אַלע ערטער?

— ראַזיג־ווייס איז ער, מיין לייעבער,
 מעהר פון אַלע טייער;
 זיינע לאַקען — שוואַרץ ווי ראַבען,
 זיינע אויגען — פייער...

3.

איד וואָלט פאר אַ ברודער דיד האָבען געגלומט.
וואָס האָט ביי איין מאַמען געזויגען די ברוסט,
דאָ וואָלסטו געווען מיר ניט פּרעמד און ניט ווייט
און קושען דיד וואָלט איד אין גאָס צווישען לייט.

נאם און מייזעל.

נאָט און טייוועל

אָפּטמאָל דאכט מיר, אז מיר זיינען
כפוי־טובה צו דער שטאָדט;
יא, די שטאָדט רעגירט דער טייוועל, —
אָבער ערגער דען ווי נאָט?

* * *

ריזיג־הויכע הייזער שטעהען —
טייוועלס גייסט האָט זיי געבויט...
דאָרטען וואוינען פיעלע קינדער
פון דעם עלענדר, פון דער נויט...

הויכע ריזיגע פאָבריקען, —
און עס יאָגט פון זיי אַ רויך,
שוואַרצער רויך — דעם טייוועלס זעלע
און דעם טייוועלס שוואַרצער כח...

דאָך עס ארבייטען דאָרט קינדער
פון דעם עלענדר, פון דער נויט, —
אמת, אלץ געהט פאר'ן טייוועל,
זיי אליין דאָך קריגען ברויט...

און דער טייוועל האָט אויך ליעבלינגס.
פונקט ווי נאָט — ער איז ניט שלעכט;
מאָנכע קינדער לעבען לוסטיג
דורך די מעג און דורך די נעכט...

שלאַנקע פרויען, זיסע מיידלעך
 קומען זיך צונויף אמאָל,
 און זיי בויגען זיך און וויגען,
 און גרעדן ווערט אין טאָל...

טייוועלס ליעבלינגען! — זיי קומען
 צו די מיידלעך אין געצעלט,
 און זיי טאנצען און זיי הוליען —
 אַ גרעדן אויף דער וועלט...

יא, אין שטאָרט רענירט דער טייוועל,
 דאָך ניט שלעכט, ווי מאַנכער מיינט,
 און דער גאָט, דער עקס־רענירער,
 זיצט אין הימעל און ער וויינט...

דעם דיכטערס ירושה

דאָס גייסטיגע גוטס, וואָס עס וועט נאָך איהם בלייבען,
 דאָס בלייבט פאר דער פרעסע ירושה :
 זי וועט אלע ברעקלעך און שטיקלעך אויפקלייבען
 מיט יראת הכבוד און קדושה.

פאר יעדערע שורה, פערקלעקטע, פערמעקטע,
 וועט לאָזען זי זוכען עקספערטען,
 און וועט ביי זיי בעמען מיט הענט אויסגעשטרעקטע :
 ענטדעקט אונז די טייערע ווערטען !

און דאָרט, וואו ער האָט נאָר א שפאס בלויז געטריבען,
 ענטדעקט מען דעם העכסטען טראַגיום,
 און דאָרט, וואו ער האָט סתם אזוי זיך געשריעבען,
 דערקלערט זי מיט טיף סימבאָליזם !

און וועט אַנאַנסירען מיט אותיות די גרעסטע :
 „מיט שוועריגקייט אין אונז געלונגען
 צו קריגען פון דיכטער די ווערק זיינע בעסטע,
 וואָס ער האָט ביים ענדע געזונגען !“

און אַברוקען וועט זי זיין בילד אין איהר קרעמעל,
 — זי ווייס, ווי צו האַנדלען מיט שכל;
 און נעמט עס אריין אין דעם טויט־שוואַרצען רעמעל —
 זיין בילד מיט'ן ביטערן שמייכעל...

דער אמת

עס זיינען דא אמת'ן פיעל —
 איד האב מיד געלאזט אפט פערפיהרען;
 איד האב זיי שוין אלע דערקענט,
 פערשטעה זיי לויט קלאנג און קאלירען.

עס קלינגען די אמת'ן הויך,
 און דופטען מיט ריחות און פארבען,
 דאך ווי נאך דו קוקסט זיי אן נאהנט —
 זיי ווערען פערשטומט באלד און שטארבען...

איד האב זיי געהאלטען שוין פיעל,
 פאר פיעלע געקעמפט, פיעל פערטיידיגט;
 זיי האבען מיד אלע גענארט,
 און כ'פיהל מיד בעטראגען, בעליידיגט...

דאך גיב איד מיין ליעבע ניט אויף
 צום אמת, צום איינציגען קלארען;
 ער מוז זיך בעווייזען אמאל —
 בעלויכטען מיין רעשט ביסעל יאהרען...

צו די הימלען

ניד'ריגער — ניד'ריגער, הימלען, צו אונז!
 אראב צו אונז נידערט!
 אלץ האָט פּערלױרען זיין שטאַלץ פון אמאָל,
 אלץ איז פּערברידערט.

רייך זענט איהר, הימלען מיט שטערען א סך,
 מיט זון און לבנה.
 די ערד איז א וויסטע און קוקט צומאָל אויס —
 אן אַר'מע אלמנה.

און קינדערלעך קליינע און גרויסע אָהן צאַהל,
 פיעל קראַנקע און הוסטען,
 זיי רייסען דעם פאַרטוץ פון מוטער דער ערד
 און ציהען די ברוסטען...

ניד'ריגער, ניד'ריגער, הימלען צו אונז! —
 מיר בעמען מיט טרערען,
 מיר וועלען פאַר עלענד, ווי עפעל פון בוים,
 רייסען די שטערען!

די אַרימע

מיד אַרט ניט : כ'האַב גוטס אייד געטהאַן,
און איהר האָט עם גאַרניט פּערדינט;
מיד אַרט, וואָס איד האָב מיד דערוואוסט,
אַז איד בין געווען אזוי בלינד..

איצט האָב איד שוין אַלעס דערזעהן,
דאָך שרעקט זיך ניט, אַרימע, ניון!
צעשטעלט זיך אין דייה ביי מיין טיר,
איד בין נאָך אַלץ גוט ווי געווען.

געמיינט, איהר זענט אַרים אין גוף,
איצט האָב איד דערזעהן אייער זעל.
ווי אַרים און נאקעט זי איז —
בעקומט זשע אַ גרעסערן טייל...

אין זומער

אין זומער וויינט דאָס הארץ,
און טרויער-פול איך פרעג:
אך, ווער וועט ווייזען מיר
צום גרינעם פעלד דעם וועג? ...

עס האָט די שטאָרט פערשטעלט
דאָס פעלד און וואָלד ארום...
אך, ווער וועט ווייזען מיר,
וואו בליהט ערגיץ אַ בלום?

דער פויגעל אין שטייגעל

א פויגעל זיצט אין שטייגעל,
 דער שטייגעל הענגט ניט הויך...
 ער האָט דאָרט מילך און גרויפען,
 א שטיקעל צוקער אויך...

און וויל ער זינגען, קאָן ער
 דאָרט אויך פון מאָל צו מאָל.
 (א שאָד איז נאָר, אין שטייגעל
 קלינגט דומפ אזוי דאָס קול...)

קומט מאַנכער ווינטער-אָווענד,
 פערדרימעלט ער זיך באַלד,
 איהם חלומט אלטע פרייהייט
 אין קאלטען לערען וואַלד...

די בומער ווייס פערשאַטען,
 דער פראַסט מיט נאָדלען שטעכט,
 די פלינגלען זיינע פריהרען,
 און יעדער פערער ברעכט...

ער כאַפט זיך אויף דערשראָקען
 און קוקט אין שטייג זיך אום...
 אַ חלום — נאָט צו דאַנקען,
 און פיקט א גרויפעל פרום...

פאר'ן בילד

קיין מזוזה אין מיין צימער,
 כ'בין, מיין קינד, ניט רעליגיעז;
 כ'האָב אין גאָט שוין לאַנג פּערנעסען,
 און דער טייוועל איז ניט ביז.

ניט קיין גאָט און ניט קיין טייוועל — —
 אין אַ צימערל אזא
 וואָלט דאָך טרויעריג געוועזען
 נאָכ'ן טעגליכען הויזא...

ביסטו דאָך, מיין קינד, גוטהארציג:
 האָסט דיין בילד מיר לאַנג געשענקט,
 אין מיין אַפיקורסיש צימער
 הענגט דאָס פריינדליך און פּערבענקט.

כ'קום אַ היים און נעהם אַ ביכעל, —
 אַך, ס'איז אלץ אזוי בעקאנט!
 אלע חכמות דום און נישטיג,
 און איך ווענד מיך צו דער וואַנט;

ביי דיין בילד, עס הענגט אין מורח,
 שטעה איך מיט אַ שווער געמיט,
 פליסטער שטיף און לאַנג אַ תפילה,
 ווי דער בעסטער, פרומסטער איד...

צו אַ כלה
(אין אַלבוים)

וואָס חלומ'סטו, אַ, ליעבע כלה,
בשעת דו שלאָפסט ביי נאכט אין בעט?
צי חלומט דיר: דיון שענער חתן
שטעהט נעבען דיר און קושט און גלעט.

ער קושט די בעקלעך און די ליפען
און פליסטערט שטיף: ווי האָב איד האַלד
מיין ליעבע, שעהנע, גאָלד'נע כלה, —
און טוט דיר אָן א קייט פון גאָלד? ...

אַ קייט... א קייט... אַ גאָט, בעשירם
דעם חלום פון א שלעכט בעשייד:
דאָס גאָלד זאָל קיינמאָל ניט פערשווינדען.
און בלייבען זאָל ניט בלוין די קייט...

ליעצבע.

ניטאָ קיין האַלט

ניטאָ קיין האַלט,
ס'איז קאַלט, ס'איז קאַלט,
ווי ס'וואַלט מיט טויט געבלאָזען — —
און זי — זי האָט פּערלאָזען.

דו קוקסט זיך אום
ארום, ארום —
ווער זאָל אַ וואָרט דיר זאָגען ? — —
און זי — זי האָט בעטראָגען.

דו געהסט אַהן זין
אָהער, אָהין —
עס וויל דיין וועה ניט שטומען — —
און זי — זי וועט ניט קומען! ...

פינף באהנען

פינף באהנען קומען אָן פון שטאָרט
 פון וואָן ער דאַרף צו קומען,
 נו, געה איך יעדעס מאָל צום צוג
 און בין אזוי פערנומען!

די צוגען קומען צו דער צייט,
 ס'האַט איינער ניט פערשפעטיגט,
 מיין ליבער איז דאָך אַלץ ניטאָ —
 ווי איז מיין האַרץ צוועהטיגט!

און יעדער צוג קומט האַסטיג אָן
 מיט רויך און דאַמפּף און ליארמען,
 דאַס אַלעס לעגט זיך אויף מיין האַרץ,
 אַז גאַט זאָל זיך דערבאַרמען...

אויף דער פינפטער עוועניו
(אן אמעריקאניש-ליעד)

אויף דער פינפטער עוועניו
האָב איד מיט איהר געשפּאַצירט,
איז זי דאָד געוואָרען מיעד
האָב איד זי אהיים געפיהרט.

אויפ'ן פינפטען פּלאַך געוואוינט
האָט מיין טייערע — ווי הויך!
דאָד ווער האָט געקוקט דערויף;
כ'וואַלט געשטיגען צעהן פּלאַך אויך!

איצטער וואויהנט מיין טייערע
ערשטען פּלאַך און צווייטע טהיר,
און ערשט איצט בין איד אליין,
קען נישט גרייכען מעהר צו איהר...

דו ביזט געווען...

דו ביזט געווען א זיסער קלאנג
 אין מיינע טעג ;
 א קלאנג פערוועהט,
 דאס גליק פערגעהט —
 דו ביזט אוועק,
 ניטאָ דײַך לאַנג...

א, זיסער קלאנג, וואו קלינגסטו צינר,
 איז וועמעס ליעד ?
 איך הער מײַך צו :
 עס קלינגט ווייט־וואו...
 עס ציהט, עס ציהט — — —
 וואו ביזטו, קינר ? ...

ווער? ...

(געווינדמעט א—ר)

ווער האָט דיר, דו אַרימעס קינד,
 דייענע יאָהרען פּערשנימען?
 געפיהרט דיר דורך שטורם און ווינד,
 דורך ים און דורך נאַכט
 און האָט דיר צום ברענג ניט געבראַכט —
 געלאָזט דיר אין מיטען...

און קום איד דיר רעמען אַצינד,
 דאָ ווילסטו ניט הערען;
 אָ, ווער איז דער גליקליכער, קינד,
 וואָס איהם זאָל געהערען
 דיין פרייד פון אַמאָל
 און איצט — דייענע טרערען? ...

איך וואָלט וועלען...

איך וואָלט וועלען ערניץ וואו
לאָזען געהן זיך זוכען רוה —
פאר מיין זעלע מאט און מיעד,
פאר מיין שווער-פערואונדעט ליעד...

איך וואָלט וועלען ערניץ ווייט
און פערגעסען אָרט און צייט,
און פערגעסען אַלע פריינד,
און דעם נעכטען און דעם היינט.

איך וואָלט וועלען ווייט אוועק,
וואו עס זעהט זיך שוין דער ברעג
פון דעם הימעל און דער ערד
און קיין גליק ניט מעהר בעגעהרט!

אח, וואָס וועסטו זאָגען...

1.

אד, וואָס וועסטו זאָגען דער וועלט

ווען זי וועט דיך פרעגען:

וואוהין איז דיין מיידעל אוועק,

איז וואָסערע וועגען?

— איד זאָג אייך דעם אמת באַלד אויס

איד וועל מיך ניט שעמען:

אוועק איז מיין מיידעל אוועק,

וועל זאָגען צו וועמען...

2.

און אז ס'וועט דיר פרעגען די וועלט
וואס קלערסטו צו מאכען
א, שטאלצער, צי בלייבט ביי דיר רעכט
זי זאל פון דיר לאכען ?

— נו, וועל איך מיר ענטפערן שטיל :
דער קלאפ איז א שווערער
דאך וועל איך קיין ביזן איהר נישט טהון:
איך ליעב זי איצט מעהרער...

ליעד און ליעבע.

האָסט די ליעבע שוין פּערגעסען
 ס'האָט איהר הויך דיר לאַנג פּערקלונגען.
 אייביג אָבער לעבט מ י י ן ליעבע,
 ווייל איד האָב איהר וועה בעזונגען...

מאָט און וויסט איז דיין נשמה,
 ווי א נאכט אָהן שיין אָהן שטערען,
 מיר אין הארץ איז אלץ גאָך ליכטיג
 און מיין ליעד וועט לאנג געוועהרען.

האָט פּערוועלקט מיר שנעל דיין ליעבע —
 הויבען ליעדער אָן צו בליהען,
 און ווען זעלבסט דו וועסט פּערוועלקען
 וועט מיין ליעד זיך אלץ גאָך ציהען.

נאך דיר...

נאך דיר וואָלט איך קיינמאָל געוויינט
 מיין קעניגין — כלה...
 דו ביזט דאָ אַ מיידעל געווען,
 אַ מיידעל ווי אַלע...

איך האָב נאָר דיין ליעבע געליעבט,
 זי איז געווען טייער,
 נו, האָט זי דיר איצט אויסגעברענט,
 אַוועק מיט'ן פייער.

און אויב איך דערמאָן דיר נאָר אַפֿט
 ניט דיר אָבער מיין איך,
 דו ביזט מיר אַ פרעמדע אַצינד —
 די ליעבע בעווייזן איך...

פון גדר

...עס ווילט זיך פון גדר אַמאָל אַרויסשפּרינגען
און אייך, מיינע ברודער, אן אנדער ליער זינגען:
אַ ליער וואָס איהר טאָן איז אַ גליהענדע זינד,
וואָס יעדערער גראַהם איז אַ שטיף פון אַ ווינד...
און וואָס ר'האַט געטראָגען בחדרי-חדרים,
אַרויסזאָגען אָפּען פאר רייך און פאר אַרים!
און זאָלען זיי וויסען פון לעבען און לוסט,
וואָס יעדערער טראָגט נאָר געהיים אין דער ברוסט.
און זאָלען ניט וועלעקען קיין פירות אויף בויער
צוליעב אַ געהויקערטען אלטינקען שומר...
און זאָלען אויף ליעבע, אויף בלומען און גראַז
קיין שומרים, קיין צומען ניט זיין — אה, צו וואָס?...

הערצער-שפיעל

פון מיין ליעבע ווייסטו, קינד,
כ'פיהל דיין שמייכעל;
עס געפעלט פון הערצער-שפיעל
דיר דער שכל —

שענקסט דאָ יאָ, דאָ שענקסטו ניט
דיין בליק דיין ריינעם;
גאנצען האַסטו אלערליי,
איך — נאָר איינעם.

און אויך דעם פערליער איך באַלד,
כ'בלייב אין מיטען,
כ'זעה דעם צווייטען שפיעלען שוין,
אויך דעם דריטען...

דאָס נאָר מיינסטו, קינד, איך ווייס
דיינע ציעלען;
היט זיך דאָך, אמאָל וועסטו דו
אויך פערשפיעלען!

צו...

(א פאלקס מאַטיוו).

א היים צו מיר וואָלסמו גענאנגען,
 מיין ליעבסטע, מיין אויג אין מיין קאַפּ —
 דיין מאַמע, זי האַלט דײַך געפאַנגען
 זי היט דײַך, זי לאַזט דײַך ניט אָפּ.

ווער האָט דערצו רעכט איהר גענעבען,
 אײַך בין דאָס פערשמעהן ניט אין שטאנד:
 אײַך ליעב דײַך פיעל מעהרער, מיין לעבען,
 ווי טויזענדער מאַמעס ביינאַנד!

אין א זומער-נאכט.

גליהענדע,
ציהענדע
רופענדע נאכט! —
וואו ליגט דיין צויבער,
און וואס איז דיין מאכט?

ס'פלאטערט,
עס מאטערט
דאס הארץ אין דער שטיל;
ס'ריהרט זיך, עס וועקט זיך
א יונגעס געפיהל.

קלאנגען,
פערלאנגען
זיי פילען דיך אן,
פיהלסט זיך אין גאנצען
א קלינגענדער טאן...

ס'קומען,
ווי בלומען,
דיר מעדלעך פערביי,
קוקען אין ד'אויגען
דיר לוסטיג און פריי...

קעהרסט זיך
 און קלעהרסט זיך :
 מיין כלה וואו איז ?
 וועל איך זי קושען
 ווי שטארק און ווי זיס...

יאהרען —
 פערלאָרען —
 זיי קומען צוריק ;
 יונג ביזטו וויעדער
 און האַפסט נאָך אויף גליק !...

צו...

כ'קען ניט, ליעכסטע, זיין דיין שיצער,
 כ'קען פון אונגליק ניט פארהיטען:
 נארען זיינען פעסט און זיכער —
 כ'ווייס דער אונגליק קומט אין מיטען...

כ'וועל מיך אויך ניט אונטערנעהמען
 זיין דיין פיהרער, דיין בעגלייטער,
 דען דער וועג פון לעבען, ווייס איך,
 איז א קרומער, א פערדרעהטער...

כ'קען דיר אויך מיין וואָרט ניט געבען,
 ליעבע אייביגע דיר שווערען,
 דען דאָס ריינע און דאָס שעהנע
 לאַזט די וועלט נישט לאַנג געווערען...

א ד י ע

(פון דייטשישען)

געוואָלט וואָלט אײַך אײַנמאַל
 ביין פענסטער נאָך שטעהן,
 די זון אָנצוזעהן,
 ווי אזוי זי פּערנעהט,
 און אײַנמאַל נאָך זעהן,
 ווי דאָס האָר דײַנס, ווי גאַלד,
 וואָס כ'האַב אַזוי האָלד,
 אין דעם ווינטעלע וועהט...

אײַך דענק אַן דעם טאָג
 ווען אײַך האָב דײַך דערוואוסט, —
 אין דײַן ווײַס שוואַנען־ברוסט
 אונטער שניי־קלאָרען העמד;
 אַצינד איז דײַן בליק
 אַזוי טרויריג און שווער —
 דו זינגסט שוין ניט מעהר
 און דײַן לאַכען קלינגט פרעמד...

די בלום איז איצט וועלעק
 און דאָס בעט איז שוין קאַלט
 בעגריס־זשע מיך באַלד — — —
 דײַן נשמה בענעהרט
 נאָך נײַער פּרײַד — —

איד פערנין זיי, קינר, דיר —
פערבלייב נאר מיט מיר
ביז פינסטערליך ווערט...

מיט טויזענד אויגען
(נאכאחמונג)

מיט טויזענד אויגען קוקט די נאכט,
דער טאג — ער קוקט מיט איינעם;
דאך אהן דער זון איז פינסטער ד' ערד
און לאכען ווילט זיך קיינעם.

מיט טויזענד אויגען קוקט פערשטאנד,
די ליעבע קוקט מיט איינעם,
דאך אהן דער ליעבע טרויערט אלץ
און לעבען ווילט זיך קיינעם...

איינע פון מיינע געליעבטע...

איינע פון מיינע געליעבטע
 האָב איד, א פערצאָגטע, א בעטריעבטע,
 מיט בעקעלעך בלאַס,
 געטראָפען אין גאַס.
 מיר האָבען זיך ג'געבען די הענד
 און דאַכט זיך, דערקענט...

איד האָב מיר געשפּירט
 אזוי ווי אַ וואַנדער, וואָס האָט לאַנג געאירט
 און לאַנג איבער ים'ען געשוואומען,
 איז אינמאָל אַהיים דאָך געקומען —
 נאָר אלץ איז געווען שוין פּערוויסט —
 און אלץ האָט מיט קעלט איהם בעגריסט...

זי קומט שוין ניט מעהר...

זי קומט שוין ניט מעהר אין מיין צימער צוגעהן
ווי אלע מאל, זיעבען א זייגער;
עס קוקען ניט מעהר איהרע אויגען מיט חן
אויף מיר, ווי איהר ליעבליכער שטייגער.

עס קלינגט מיר ניט מעהר שוין איהר זילבערנע שטים;
„איך האָב היינט פערשפעטיגט אביסעל —
געדארפט האָב איך געהן נאָך א וויילע אַ הים
צו נעהמען פון הויזטיר דאָס שליעסעל“...

עס מאכען זיך מעהר איהרע אויגען ניט צו.
ווען כ'הויב אָן די ליפען צו קוסען,
און כ'זעה שוין ניט מעהר, ווי עם הויבט זיך איהר ברוסט
פאר לוסטיגע פרייד און גענוסען.

עס ליעגט שוין ניט מעהר אויף מיין טישעל איהר הוט
און זי זיצט שוין מעהר אויף מיין בעט ניט;
את, דאָס וואָס געווען אזוי ליעב, אזוי גוט
צוריק קומען קיינמאל שוין וועט ניט...

עס איז נאך אין לעבען...

עס איז נאך אין לעבען אזוי פיעל געבליעבען —
 מען קען נאך אזוי פיעל געניסען און לייעבען:
 עס שטעהען נאך בעכער, וואס פערלען, וואס שוימען.
 עס שמייכלען נאך האפנונגען, גליקען און טרוימען:
 עס לאכען נאך אויגען און בריסט זיך בעוועגען
 און ס'ווינקען נאך טויזענדער לוסטיגע וועגען —
 נאך ד'האסט זיך פערמאטערט אין לעבענס-גערירדער,
 וואלסט גערען געהן שלאפען און פאלען אנדער...
 און ביזט אין דער לאגע וואס אינגעל פון חדר,
 וואס האט פיעל געווארט און געהאפט אויפ'ן סדר.
 נו, וואלט ער פון יעדען כום טרינקען אביסעל —
 א יונגעל, ער כאפט אלע כוסות פון שיסעל!
 ער טרינקט אויס דעם ערשטען, דעם צווייטען אין גאנצען.
 דער קאפ הויבט אן דרעהען, די כוסות זיי טאנצען...
 און ס'ווערט באלד אנטשלאפען מיון אינגעל, מיון לייעבער,
 און וויין און הרוסת און קניידלאך — בלייבט איבער...

עם האָט מיך דער פרייהלינג גערופען

עם האָט מיך דער פרייהלינג גערופען,
 ער האָט אזוי ליעבליך געוואונקען,
 און ס'האָט זיך מיין אַרימע זעלע
 איז האַפנונגען שיער ניט דערטרונקען...

ער האָט מיר פערשפראַכען פיעל גליקען,
 מיין הארץ אָנגעפילט מיט געזאנגען,
 און בין איבער בערג, איבער טאַלען
 צו זוכען די גליקען געזאנגען...

אזוי האָב איך אלץ אומגעבלאָנדזשעט
 ביז וואנען דער הערבסט איז געקומען,
 און ס'האָבען דעם סוף פון די גליקען
 געצייגט מיר די וועלקענדע בלומען...

מ ל כ ו ת

האָב איד אַ מלכה דאָן בין איד אַ מלך,
 פיהר אַ מלוכה, רעגירער,
 איז מיר די מלכה פערלאָרען — אויס מלך,
 און די מלוכה מיט איהר.

אַ, וויפיעל מלוכות האָב איד שוין פערלאָרען,
 מלוכות — זיי זיינען ניט טריי.
 כ'וואַלט דאָך אַ מלכה נאָך וויעדער גענומען —
 אומעטיג איז ווי ווי סיי...

צ ו...

עס לױערן, קינד, אויף דיר דאָרשטיגע אויגען
 אויף איטליכען טריט,
 און ווערסט וואָס א טאָג אלץ אין נעצען פּערצױגען, —
 איד וואָלט דיר פּערהיט!

אויף פּלינגלען פון אַדלער וואָלט איד דיר געטראַגען,
 מיין הערליכעס קינד,
 ווייט פון דער ערד, פון די זאַרגען און פּלאַגען,
 ווייט פון איהר זינד.

איד וואָלט אויסגעמיטען אפילו די שטערען,
 אויך זיי ניט געטרויט —
 כ'וואָלט וועלען, דו זאָלסט נאָר אליין מיר געהערען,
 נאָר מיר און דעם טױט! ...

טײערע בילדער

טײערע בילדער
פון יוגענד פּערגאַנגענער,
כ'בין ביי אײך שטענדיג,
ווי אַ געפאַנגענער.

איז זי געוועזען
ניט קיין געלונגענע —
שוועבען דאָך אלץ נאָך
טרוימען צושפּרונגענע...

ציהען זיך בילדער,
ווי אויף אַ שנירעלע:
ס'לײכטען זיך אויגעלעך:
אסתר'קע... מירעלע...

בלײכסט ווי דערשראַקען,
בלײכסט אַ פּערוואונדערטער:
ס'איז אזוי ווייט איצט
פאַר מיילען פאַר הונדערטער...

זיי אַ שוין מיר...
(נאָך ביאַליק)

זיי אַ שוין מיר, זיי אַ שוועסטער,
זיי אַ מאמע מיר אפילו,
לאַז מיין קאַפּ אין שוים דיר לעגען,
אויסצוגיסען דיר מיין תפילה...

און פאר נאכט, אין צייט פון רחמים
וועל איך עפנען דיר מיין טענה!
מ'זאגט ס'איז ערנעץ דאָ אַ יוגענד —
וואו איז מיינע?

און אַ סוד נאָך וועל איך פרעגען:
כ'בין פערברענט פון שעה'ן טריעבע;
מ'זאגט, ס'איז ליעבע אויף דער וועלט דאָ —
וואָס איז ליעבע? ...

שטערן האַבען מיר בעטראַגען
און דער חלום איז קיין וואָהר נישט:
איצטער אין דער וועלט דער גאַנצער
האַב איך גאָר נישט...

זיי אַ שוין מיר, זיי אַ שוועסטער,
זיי אַ מאמע מיר אפילו,
לאַז מיין קאַפּ אין שוים דיר לעגען
אויסצוגיסען דיר מיין תפילה...

אין אַ שלאָפּלאָזע נאַכט

אַר, עס איז ניט אויסצוהאלטען! —
ווי עס שלייכען זיך געשטאַלטען
איז דער נאַכט אַהן שלאָף, אַהן רוה!
אַלטע טעג, שוין לאַנג פּערגאַנגען,
פול דער צימער אָנגעגאַנגען,
און זיי קומען נאָך אלץ צו.

פול דעם צימער אָנגעלאָפּען,
מאַנכע דראָהען, מאַנכע שטראָפּען,
אַלע אָבער פּריינד, אויף דו...
איין געשטאַלט נאָר איז מיר טייער,
איז די אויגען ברענט אַ פייער, —
יוגענד-ליעבסטע, — דאַס ביזטו!...

דער הימעל...!

דער הימעל איז לופט — עס איז מעגליך!
 די ערד אָבער, פריינד, איז אונערטרעגליך.
 זי האָט מיר אזוי מיעד געמאַכט — —
 די בעסט כוחות אויסגעבראַכט
 אויף נויט, אויף פּיז...
 אַ פריינד, מיין בעטען הער:
 דעם הימעל ניט צושטער —
 לאַז דעם הימעל זיין!

קארטען-שטיבלעך

ווען איך בין געווען א קינד נאך
 און געבליהט, וו'א בלום אין גארטען,
 פלעג איך ליעב האַכען צו בויען,
 קליינע שטיבעלעך פון קארטען.
 א, דו ליעבע קינד הייט מיינע!
 א, איהר שעהנע, גוטע יאָהרען!
 איך געדענק אייך און די הייזלעך —
 קארטען הייזלעך אין פיעל גארען.
 יא, איך בין געווען א מיסטער —
 הויכע שטאַקען פלעג איך שטעלען,
 און בעטראַכטענדיג דעם בנין,
 פלעגט מיין הארץ זיך פּרעהען, קוועלען.
 „זעהט, ווי הויך און שעהן מיין הויז שטעהט!“
 פלעג איך רופען מונטער פרעהליך —
 „נאָר ניט ריהרט עס אַז, אַד, היט זיך, —
 „נאָר פּאַמעליך, נאָר פּאַמעליך...“
 דאָך ביי'ן יעדען מינדסטען אַטהעם
 און מיין בנין איז צופלויגען,
 און בעטראַכטענדיג דעם חורבן,
 פלעגען פייכט זיין מיינע אויגען.
 לאַזען לאַנג מיין הויז דאָך ליגען
 איז אַ חרפּה, איז אַ שאַנדע —
 „איך וועל וויעדער עס אויפשטעלען!“
 הערט זיך מוטיג מיין קאַמאַנדע.

כ'האָב אין האַנד די זעלבע קאַרטען
 און דער ווילען איז נאָך גרעסער,
 און איד האָב גענומען בויען
 אויף דאָס ניי מיין הייזעל בעסער.
 לאַנג איז דאָך דער ווינטער אַבענד
 און דער ווינד, ער פייפט אין קוימען,
 שטונדען לויפען און איד מערק ניט,
 כ'בוי מיר הייזלעך — קינדער־טרוימען! ...

*   *
*   *

לענגער זייגען יעצט די נעכט נאך,
 און די ווינטען פייפען בייזער;
 און איד הער ווי דרויסען פלאצען
 ניט פון קארטען — עכטע הייזער!
 אד, ווי וואָלט איד איצטער וועלען
 אין די הייזלעך זיך פערשפיעלען,
 נאָר וואו זאָל איד נעהמען קארטען,
 נאָר וואו זאָל איד נעהמען ווילען?
 מיינע קארטען — פיעל צוריסען
 און די איבריגע פערשימעלט,
 און דער ווילען אין א ווינקעל
 פון מייז האַרצען ליגעט און דרימעלט...
 אד, ווי לאנג דער אַבענד ציהט זיך,
 ס'האַט די אוהר ערשט צעהן געשלאָגען;
 גאַט דו מיינער! וואָס־זשע טהוט מען
 ביז ס'וועט אָנהויבען צו טאָנען?

א געדאנק

מיר זינגען קיינמאל, וואָס מיר ווילען
 און זאָגען קיינמאל, וואָס מיר דארפֿען.
 און וואו אַהין מיר זאָלען ציעלען.
 דאָרט קענען קיינמאל מיר ניט וואַרפען.

און אונזער לעבען איז אַ לאַנגער,
 אַ דריקענדיגער פּאַלשער ניגון,
 און אַלץ וואָס ווייטער ווערט אונז באַנגער,
 און זוכען אַלץ זיך מעהר בעטריגען...

הערבסט-רעגען

2.

ווי די טראָפּען טריפען שטיל,
און ווי לאַנגזאָם און ווי קיחל,
פונקט זיי וואָלטען אַבגעגעבען
מיר אַ חשובן פון דעם לעבען.

ווי זיי טריפען ניט געאייילט,
ווי זיי וואָלטען אויסגעצאייילט
פון דעם לעבען אלע רגע'ס
אלע אונגליקען און פגע'ס...

הערט אויף צעהלען! ס'ווערט צו באַנג
און דער חשובן איז צו לאַנג,
און ווי פיעל איהר זאָלט ניט צעהלען,
בלייבען וועט אַ סך פּערהיילען...

2.

פייכטע ווינדען וועהען
 אין דער טריעבער לופט:
 פוילע חמארעס געהען
 אין געשלאסענע רייהען —
 קוים דער רעגען טריפט!

געלע בלעטער ליגען
 אויף דער קראנקער ערד,
 ווי א פיינד בעזיגען,
 וואָלט נאָך לאנגען קריגען
 זיי מיט שאַרפען שווערד...

* *
*

איד האָב זיי געגעבען
דאָס שעהנסטע פון לעבען;
אַ, לויטערע טרעהרען ווי גאַלד,
מען האָט מיר מיט שטיינער בעצאַהלט!

נו, וועל איד איד מיד יעצט דאָך ניט קלעמען,
די שטיינער זיי וועל איד מיר נעמען,
איד ווייס אויך מיט שטיינער צו האַנדלען:
איד וועל זיי אין פערלען פּערוואַנדלען.

פון שטאָדט

נו, איז עס אַ מאַדנע, משוגענע וועלט :
 איד געה אין די גאַסען פון אומעט געוועלט;
 און מענשען זיי געהען פאמעלעך און גיך —
 וויפיעל פון זיי זיינען אויך איינזאם ווי איד —
 ווי גוט וואָלט געוועזען צו איינעם פון זיי
 גלייך צוגעהן, זיך טיילען די פרייד און דעם וועה;
 שטיל צוגעהן און דריקען א מענשליכע האנד — —
 נו, איז עס אַ מאַדנע משוגענע וועלט :
 עס האָט אונז נאָך קיינער דאָ ניט פאַרגעשטעלט;
 נו, בלאַנזשעט אייך, מענשען—איהר זענט ניט בעקאנט.

* *
*

(פריי איבערזעצט)

אויסגעוונגען אלע ליעדער,
אָרים הארץ דו, שווייג אביסעל:
ס'איז אויף אלץ שוין דאָ אן ענטפער,
ס'איז צו אלץ שוין דאָ א שליסעל...

כ'בין דער לעצטער שוין פאָעט
און דער לעצטער אויפגעשטראַהלט,
ווי אַ פונקט ביי נאַכט, וואָס פאַלט
פון אַ גוסס'ער פלאַנעט...

און נאָך מיר אַ פינסט'רע נאַכט —
פון דער וויסענשאַפט אַ בליהען
און דער שכל וועט זיך מיהען
אויסצוראַטען פאַנטאזיען,
און אַ ווינטער וועט זיך ציהען
אין אַ גרויען אומעטראַכט...

דער איינגעשפארמער

א, צו'ם טייוועל, איד וועל אייך ניט הערען,
 האַמטש אפילו איהר האָט רעכט,
 האַמטש איד פיהר מיך אויף גאָר שלעכט,
 דאָך איד דארף ניט איי'רע קלוגע לעהרען!

וואָס איד טהו — דאָס פיהרט צו טויט און העלע
 און דאָס אַלץ, וואָס איד בענגעה
 טהוט דערנאָכדעם אזוי וועה,
 דאָך אין וועהטאָג לייטערט זיך די זעעלע!

מיין ליעד

און וואָס אײַך פֿערמעג,
און וואָס אײַך בעױז :
פון ליכטיגע טעג
דעם שײן און דעם בלייז;

פון פינסטערע נעכט
דעם זיפֿל און די טרער,
דאָס בינד אײַך און פֿלעכט
אין ליעדער אַהער.

עס איז אַ געמיש
פון שאַטען און שטראַהל :
פון איהרען אַ קיש,
אַ וואָרט ווי פון גאַל.

אַביסעל פֿערזיסט,
אַביסעל פֿער'סס'ט;
עס איז ניט אומזיסט
דאָס ליעדעל בע'טעם'ט...

אין וואַלד

(נאָר ליליענקראַן.)

קיין מיטאָג געגעסען
האַט ער אַ וואָך צייט,
קיין געלד און קיין לֹויהן,
און די היים — אזוי ווייט.
שטאַט אַרבייט געפינען —
נאָר הונגער און נויט,
נאָר וואַגלען און בעטלען
און קוים אַ בראַק ברויט...

וואָס געהט ער, דער אַרבייטער,
אום דאָ אין וואַלד?
וואָס ווערט איהם דאָ היים
און וואָס ווערט איהם באלד קאלט?
וואָס קוקט ער פּערצאַרענט,
פּער'יאַושט אין רוים,
וואָס בלאַנזשעט זיין בליק
פון אַ בוים, צו אַ בוים?

די זון געהט אַרונטער
און שטייל ווערט אַרום,
אַ פּויגעל נאָר רעדט וואָס
און וויעדער שוין שטום;

וואס האט זיך צושאקעלט
 דער בוים היז און הער —
 צי איז דען דער מאַגערער
 מענש אזוי שווער ?

דאָס שטריקעל — א ליכטעס,
 ניט איבעריג גראָב —
 נו, ליענט שוין זיין האלז דאָרט
 און לאָזט שוין ניט אָב...
 דאן זינקט ער אראָב,
 שא... קיין סרעכז און קיין קול—
 די זון אָנגעקוקט האָט ער
 שוין אַ לעצט—מאָל...

דער טוי אויף איהם פאלט,
 ס'האָט דער טאָג שוין ערוואכט,
 דער פאסטוד ער שאַלט,
 א טייבעלע לאַכט...
 עס לעבט און עס שוועבט
 ווי ס'וואַלט גאָר נישט פאסירט,
 אַ ווינטעל גלייכגילטיג
 פייפט אונטער, שפאציערט...

אַ יענער פון בערגעל
 קומט אונטען אראָב,
 דערזעהט דעם געהאנגענעם,
 שניידט איהם באַלד אָב,
 ער גיעט די בעהערדען
 צו וויסען עס באַלד:
 זשאַנדארמען און אויספאָרשער
 קומען אין וואַלד.

אין פראַק אין אַ העלען,
 אַ הערר פון געריכט
 פאַרשט אויס צי קיין רויבמאַרד,
 ווי ס'הייסט איהם זיין פפליכט.
 זיי פיהרען דעם מת דערנאָך
 ערגעץ אוועק,
 און שפעטער — א קבר
 אין פעלד, און אנ'עק!

און ווייל ס'האַט איהם קיינער
 פון פריהר ניט געזעהן,
 בעקומט ער די נומער
 דרייהונדערט און צעהן:
 דרייהונדערט און ניין
 איז בעגראָבען שוין לאַנג —
 ווער האָט זיי געליעבט,
 וועמען טהוען זיי באַנג?

נאך ליבע

ס'איז שוין שפעט געוועזען אין אָווענד און ער'
 אין גאס, האָט געבלאָנזשעט אהין און אהער:
 געזוכט אַ בעקאנטען — דאָס האַרץ האָט געקלעמט.
 נאָר קיינעם געפונען, אַה, אַלע ווי פּרעמד!

צו געהן אין זיין צימער האָט ער נישט געקענט:
 דאָרט שרעקען איהם איינזאמע, גרויע פיער ווענט.
 דאָרט האָט ער אויף ביכער, — זיי זיינען שוין אַלט,
 און זייערע ווערטער, ווי שווער און ווי קאַלט!
 נו, האָט ער בעגעגענט א פרוי אין אַ ראָג —
 אַ סימבאָל פון שטאַדטיגען עלענד און פּלאַג.
 זי האָט אָנגעקוקט איהם, ווי שמייכלענד, דאָך שטום,
 נו, האָט ער פּערשטאַנען און האָט געזאָגט: קום!

זי האָט איהם דורך די גאַסען און געסלעך געפיהרט
 און פונקט, ווי איהר שאַטען האָט ער זיך געשפּירט...
 עס האָבען איהם דונקעלע הייזלעך געשרעקט —
 „ווי ווייט איז צו געהן נאָך?“ האָט שטיל ער געפרעגט.

איך וויל נישט

איך וויל נישט זיין גרויס — מיך ציהט נישט דערצו —
 וואָס האָט פאר דער צייט די גרויסקייט אַ ווערד ?
 איך וויל נאָר אַביסעל האַרמאָניע און רוה,
 און וועניגער טרערען צו זעהן אויף דער ערד.

איך וויל נישט קיין קאַמפּף און וויל נישט קיין שטרייט,
 צו ברענגען מיט געוואָלד דעם עקשו, דאָס גליק ;
 איך וויל נאָר, אז קלוג זאָלען ווערען די לייט. —
 זאָל יעדער אַליין זיך בעפרייען פון שטריק...

פריהלינגס-פרייהייט

עס האָט שוין דער הער-גאָט די פרייהייט געשענקט
און ניט נאָר פערשפראַכען, נאָר טאָקי ערפילט;
די ווינדען די בייזע — זיי זיינען געשטילט,
קיין המאָרע קיין שוואַרצע דעם הימעל פּערהענגט.

דער שנעע — ער צולאָזט שוין; מען זעהט, ער נעהט אויס,
עס ווייזט זיך שוין ערטערווייז שטיקעלעך ערד;
עס האָט זיך אַ ליעד פון אַ פויגעל דערהערט, —
די זון קוקט שוין אָפּען פון הימעל אַרויס.

די וואַסערליך פליסען און פלוידערן פריי,
דער ווינטער פערשפארען זיי וועט שוין ניט מעהר;
און וואו נאָר דו גיסט דינע אויגען אַ קעהר,
דערזעהסט דו, ווי ברייט און ווי העל און ווי ניי!

אידישע מעלאדיען.

1.

דער תלמוד

כ'נעהם דעם תלמוד אין דער האַנד
און ס'ענטפלעקט זיך נייעס לאַנד,
נייעס לאַנד און נייער ישוב,
און עס שוועבט אויף אלץ אַ כּשוף...

ס'וועהט, עס געהט אַנ'אַנדער' לופט
און אַ בת־קול, דאכט זיך, רופט ;
רופט צו די וואָס זיינען זוכה —
מיט געדאַנקען ריינע, הויכע.

און ביים מישען יעדעס בלאַט
עפעס רוישט און פליסמערט: שאַט!
שאַט, רבותי, דאָ איז הייליג,
גרויסע האַבען דאָ אַ חלק...

גרויסע גייסטער, ניט ווי מיר,
קענען קומען אין דער טיהר,
וואו אַהן אָנהויב און אַהן ענדען
וועהען בת־קול'ס און לעגענדען...

2.

כל נדרי

א, דו טרויריג־זיסער ניגון,
וויפיעל זיפצען, קרעכצען ליעגען
אין דיין יעדען קלאנג!

אלטע בילדער און געשטאלטען
פון דעם גרויסען פאלק און אלטען
שטעהען אויף פון לאנג.

א, זיי שטעהען אויף פון העהלען
און זיי קרעכצען און דערצעהלען:
פון הישפאניען שטאמט
יענער וואס ער ציהט זיך
און די אלטע וואונד צונגליהט זיך
און דער גלויבען פלאמט!

ס'האט פערפאסט איהם דארט דער גלות
און דאָ קלינגט הרמות, קללות
פון א פאלק, וואס האט
נישט געטארט זיין תורה היטען,
זיינע מצות זיינע זיטען
און געבעטען נאָט:

„זיי אונז מוחל, וואס פון אויבען
האָבען מיר מיט פרעמדען גלויבען
אונזער גוף פעהילט!

אונזער הארץ דאך קען נישט שטילען :
הייסע אידישע נעפיהלען
ברענען דאָרטען ווילד !"

3.

אין סכה

(אין פאלקס־טאָן)

א סכה א קליינע
פון ברעטער געמיינע
האָב איך קוים מיט צרות געמאכט!

געדעקט דעם דאָך
מיט אַ ביסעלע סכך
און איך זיץ אין איהר סוכות ביי נאַכט.

פון ווינד דעם קאלטען,
וואָס בלאָזט דורך די שפּאַלטען
מיין ליכטעלע לעשען זיך וויל:

דאָ מאַך איך מיר קידוש,
און זעהט נאָר אַ חודש:
דאָס ליכטעל ברענט רוהיג און שטיל!

4.

א האַר פון באַרד.

כ'האַב אין קלייזעל אין א ספר
פון א באַרד א האַר געפונען,
און: „ווער איז זי, ווער?“ די שאלה
געהט מיר ניט ארויס פון זינען!

ווער פאַרט האָט זי אויסגעריסען,
און אוועקגעלענט אהער?
צי א בטלן, ווען די סוגיאָ
איז איהם צוגעגאנגען שווער?

אפשר איז זי פון א פרוש?...
לאנג נישט אין דער היים געווען...
האַט געצופט די באַרד פאר ווייטאָג,
וואָס ער קען זיין ווייב ניט זעהן?

אפשר א ישיבה-בכור?
האַט דעם טאָג נישט אָנגעביסען...
און אז ס'האַט געצופט דער-הונגער,
האַט ער זי דאָן אויסגעריסען?...

5.

די פעררעמערין

(פראגענט)

עס האָט געצויגען איהר מיט ווילדען גלוט
 צום פרעמדען, פרעמדען פּאַלק, צום פרעמדען בלוט...
 געקוקט האָט זי פּעראַכטליך אויף איהר שטאַם,
 צום פרעמדען האָט געגליהט איהר ליעבעס־פּלאַם.
 און ניט דעם פרעמדען נאָר — דעם שונא אויך,
 וואָס האָט אין חרבות און אין אַש און רויך
 פּערוואַנדעלט אזוי ביז איהר פּאַלקס פּערמעג,
 אין וויסטעניש געבראכט אויף לאַנגע טעג...

און ווען דער שונא האָט זיין גאנצען האַס בעצאָהלט,
 האָט ער נאָך נוקם זיין זיך אַלץ געוואַלט,
 ער האָט אין אינוועניג נאָך אַלץ געפּלוקט
 און האָט דעם פּאַלקס נשמה ביז געזוכט...
 און זי אָהן קאַמפּף נאָר רוהיג, שטייל און שא
 האָט איהם געשמייכעלט: ווילסט מיין זעלע, נאָ!
 ווען ס'פּאַלק האָט שטייל געקדעכצט פאר וועה און שפּאַט,
 האָט זי געקניהט זיך פאר'ן שונא'ס גאָט...

6.

ח נ ו כ ה

„ברוך אתה!
 זינגט דער טאטע
 און ער צינדט די לייכט,
 און די שטראהלען,
 מילדע, פאלען
 אויף זיין בלאס געזויכט.

און א פייער —
 הייליג, טייער —
 אין די אויגען לייכט,
 און דער מידער
 מיט די גליעדער
 האָט זיך אויסגעגלייכט.

און עס דאַכט זיך,
 און עס טראַכט זיך:
 ס'איז נאָר עפעס דאָ;
 ס'איז געבליעבען
 וואָס צו לייעבען —
 הייליג איז די שעה!

אלטע קלאַנגען
 לאַנג פּערגאַנגען —
 ניין! עס קלינגט נאָר צינד

אברהם ריווען

זינג מיר טאטע
ברוך אתה

און איך בלייב דיין קינד!...

איך האָב ליִעב...

איך האָב ליִעב אַ שׂיף
 נאָך פֿון קינדרווייז אויף:
 איהרע קויםענס הויך
 קוקען שטאַלץ ארויף.
 הורזשען נאַכאַנאַנד,
 שיעסען מיט אַ רויך.
 געהט די שׂיף אליין
 אזוי פֿריי און שעהן
 איבער ימים טיעף — —
 איך האָב ליִעב אַ שׂיף!

* * *

איך האָב ליִעב אַ ווינד,
 שטורעם אויפ'ן ים;
 כוואַליעס יאַגען זיך,
 בילרען אויס אַ צאַם.
 כוואַליעס הויבען זיך
 און צושלאַגען זיך.
 וואַרפט די שׂיף זיך אום
 אויף די זייטען קרום
 הער און היז געשווינד — —
 איך האָב ליִעב אַ ווינד!

* * *

איד האב נעבעל ליעב
 אויפ'ן ים געדיכט;
 ס'ווערט אין מיטען טאג
 אויס מיט שיין און ליכט.
 פליהען זיי ארום
 די מאטראסען שנעל,
 זוכען זיי א ליכט,
 ווערען זאל עם העל.
 איז אומזיסט די מיה,
 ווייסען זיי ניט ווי —
 פינסטער... קאלט און טריב... — —
 איד האב נעבעל ליעב!

* * *

איד האב ליעב דעם ברעג
 וואו די שיף קומט אן:
 אין דעם נייעם לאנד
 וועל איד וואונדער טהאן.
 איד בין דאך נאך פריי,
 דאך נאך אומבעקאנט.
 וועל איד זיין אליין,
 וועל איד לעבען שעהן
 ביז די ווייטסטע טעג — —
 איד האב ליעב דעם ברעג!...

* *
*

מיין קינד געווען איז קראנק און בלייד
נאָר זיס און ליעב און צארט און וויד,
איך האָב מיט איהר קיינמאל געהוליעט,
איך האָב זי נאָר צו זיך געטוליעט.

געטוליעט צארט ביי טאָג, ביי נאכט,
ביז וואָן איך האָב זי געזונד געמאכט,
און ווי זי איז געזונד געוואָרען,
זייט דאמאלט האָב איך זי פערלאָרען.

אויף קארטאאל

(אויף וואך)

...און ווערט דער הימעל פינסטער, שווארץ
 בעדעקט מיט וואַלקענס פול, —
 א, דאָן בעדויער מיד, מיין פריינד:
 איך שטעה אויף קארטאאל! ...

און גיט דער דונער הויך אַ קלאַפּ
 עס ציטערט אזש דיין הויז —
 א, דאָן בעדויער מיד, מיין פריינד,
 און לאָז אַ טרעהר אַרויס...

א, דאָן בעדויער מיד, מיין פריינד,
 און זאָג מיט מיטלייד פול:
 „ווי שרעקליך איז אין דונער, בלייב,
 צו שטעהן אויף קארטאאל!“ ...

און גיעסט דער רענען האסטיג, פלייצט,
 דו לויפסט אהיים זאָפּאַרט —
 א, דאָן בעדויער וויעדער מיד:
 איך ריהר מיד ניט פון אָרט;

בעדויער מיד, מיין ליעבער פריינד:
 דו זיצסט שוין אויף דיין שטול, —
 דער רענען נעצט און ווייקט מיד אויס:
 איך שטעה אויף קארטאאל! ..

און יאָמערט דאָרט דער ווינד ביי אײַד,
 און רײסט מיט גוואַלד די טהיר,
 און פייפט, און קנאַקט, און יאָמערט ווילד, —
 אַ, דאָן בעדויער מיך :

דאָן פּלאַצען דעמבעס אײַד אין וואַלד
 און חיות פּאַלען פּול, —
 אײַד אײַנער שטעה נאָר אונבעוועגט :
 אײַד שטעה אױף קאַראַאָל! ...
 קאַוונאַ, 1895

צױם רייכען ברודער

דו האָסט פּערגעסען דעם ברודער'ס נױט,
זיין עלענדר און זיין פיין,
און ווען ער איז געזעסען אַהן ברויט
האָסטו געטרונקען וויין.

און ווען ס'האָט ביי איהם אין פּאָדוואָל
ס'לעמפעל גערויכערט די ווענדר,
האָט דעמאָלט ביי דיר אין דיין זאַל
צעהען בליטצ־לאַמפען געברענט.

און ווען ס'האָט דער פּראָסט געקנאקט
און ער האָט געציטערט פאר קעלט,
האָסטו די קאמינעס מיט האַלץ געפּאַקט
און שעלמיש געלאכט אויס דער וועלט.

און ווי נאָר ס'איז געקומען דער מאי,
האָסטו שוין אין וואַלד זיך געקוויקט,
נעלענען אויפ'ן גראָז, געפיחלט זיך פריי,
און איהם האָט די לופט דאָ געשטיקט...

צ'ו...

ווי פריש דו ביזט און ווי געזונד !
 עס וועהט פון דיר דער דופט פון לעבען,
 און זיצסטו, מיידעל, מיר דערנעבען
 פערהיילט זיך יענע אלטע וואונד !

א, יענע וואונד, וואָס האָט געמאכט
 דאָס קליינע מיידעל און די שוואכע,
 וואָס האָט געפילט מין הארץ מיט ראַכע
 און האָט פערקעהרט מין טאָג אין נאכט.

איך לעהן מיך אָהן אָן דיר און ווייס —
 עס קעהרט זיך אום דער אלטער שאַדען
 און ס'האָט די וועלט צוריק א באַרען
 און קענסט נאָך לייעבען וויעדער היים.

די ערשטע טעג

די ערשטע טעג האָב איך געמיינט
אז דער הימעל פאלט אראָב,
און ער טרעפט מיר גלייך אין קאָפּ, —
א, ווי האָב איך דאָן געוויינט!

דו ביזט אלץ ניטאָ... פערטראכט
געה איך אום, פערקלעמט, פערבענגט,
דאָך דער הימעל רוהיג הענגט
און עס דאכט מיר, אז ער לאכט...

איך זיין...

(נאך קנוט האמסון)

1.

איך זיין און איך גריבעל און קען ניט פערשמעהן :
 דער קארען פערשניטען, די בלעמער צושאָמען,
 און אלץ, וואָס אין זומער געבליהט, איז צוטראָמען.
 דאָס גראַז האָט געגרינט נאָר כדי צו פערגעהן —
 איך קען ניט פערשמעהן !

דאָס גראַז האָט געגרינט, כדי היי ווערען שפעמער,
 דאָס קארען — צו שטילען דעם הונגער און נויט,
 די בלעמער — צו קיהלען אין ברענענדען וועמער —
 און מיר האָבען פריידען געבליהט אזוי רויט
 און זיינען איצט טויט !

2.

נאָט שטראַף דײַך, אַלױדע.
 דו האָסט גערױבט מיין גליק
 און האָסט געפיהרט מיך בלאַנזשענר,
 און נעהמסט דיין װאָרט צוריק.
 אַ װײטער װעג ערוואַרט מיך צינד,
 דאָרט שײנט קײן זון, דאָרט װײנט דער װינד —
 נאָט שטראַף דײַך, אַלױדע.

נאָט בענש דײַך, אַלױדע,
 פאר יעדען אױגענבליק.
 דו האָסט מיך פּיעלע נעמען
 גערופען, אױך דיין גליק.
 דו לאָזסט מיר אין דיין האַרץ אַרײַן
 און ביזט אַ װײל געװעזען מיין.
 נאָט בענש דײַך, אַלױדע!

די עלטער

ווי עס טהוט דאָס האַרץ מיר וועה,
ווען איר זעה דעם אַלטען אידען
און זיין טריעב־פערלאַשען בליק,
און זיין פנים בלאַס און מירען.

אַבעשמופּט דאָס וועלטעל שווער,
ווי אַ פּול־געפּאַקטען וואַגען;
נאַכגענאַנגען און געשמופּט,
ווי די כּוחות פּלעגען טראַגען.

איצטער איז ער אַלט און שוואַך,
אויס אמונה, אויס בטחון,
און דער וואַגען סקריפעט שווער,
און די רעדער באלד צובראַכען...

צום איינזאמען

וואו דו קומסט — ביזטו קיין היגער,
וואו דו קומסט — ביזטו א גר;
ביזט פאר אלע בעסער, קליגער
און דאָס וועט דיר אויסגעהן שווער.

דען די וועלט האָט פיעל מדינות
און פיעל מענשען און פיעל שפראך,
דאָך דיין זעעל האָט איהרע מינעס
און דאָס איז די שעהנסטע זאָך.

זאָל מען לאַכען, זאָל מען שפעטען,
זיי ניט ביזן, צוריק ניט שעלט!
לאָז דיין שפאָר נאָר ניט פערטרעטען,
נעה און בלייב אליין א וועלט...

* *
*

קוק דעם אומגליק אין די אויגען
מוט א שמייכל אויף די ליפען,
זאל ער זעהן דין מוט און כח,
זאל ער זעהן דין שטאלץ.

זאל איהם טרעפען דיינע בליסקען,
זוי די פילען פון דעם בויגען
אויפ'ן ברייטען, ווייטען שלאכט־פעלד
אין דעם שונא'ס ברוסט!

און ענטלויפען זאל דאס אונגליק
צו דער נארישער השגחה,
און זיך קלאגען א פערשעמטער:
א, דער מענש איז שטארק!

דאָס בוימעלע

אַט שמעהט דאָרט א בוימעל
 נאָר עלענד אליין ;
 דעם ווינטער דעם גאַנצען
 אזוי וועט עם שמעהן.

עם וועט איהם פערשימען
 אָהן מיטלייד דער שניי —
 איך קוק אויף דעם בוימעל,
 און ס'טהוט אזוי וועה.

און ציהען זיך, ציהען
 דער ווינטער וועט לאַנג,
 אָהן ווארימע שטראהלען,
 אָהן פייגעל־געזאנג.

ארום ווי א חורבן
 אלץ נאקעט און בלוז,
 דער ווינד נאָר וועט רוישען
 און ליארמען ביז...

איך וואָרף צו דיר בוימעל,
 מיין פייכטליכען בליק :
 צי וועל איך דיר טרעפען
 אין זומער צוריק? ..

דער צופריעדענער

איך האָב ניט, ווי שלמה, געהאט טויזענד פרויען,
 (דאָס וועט איהר, איך גלויב, אַהן א שבועה מיר טרויען).
 און מעג ווי פערדריסען און מעג זיין ווי שאדע —
 קיין גערטנער, פאלאצען פערמעגט ניט אוודאי.
 איך האָב ניט קיין קנעכט און קיין שאַף און קיין דינדער,
 איך האָב ניט געהאט עס און האָב ס'ניט אַצינדער.
 און טאָמער איז אייך אַט דאָס אלעס נאָך וועניג —
 נו, ווייסט נאָך: כ'בין קיינמאָל געוועזען קיין קעניג.

נאָר וואָס-זשע? וואָס שמידט מיר, וואָס האַלט מיר ביי'ן לעבען?
 איך האָב א שולמית איין קוש נאָר געגעבען —
 און פרעמד קלינגט מיר איצט שוין דער הבל הבלים.
 און ס'וויקט זיך מיר לעבען מיט אלעם בשלום...

זון און פעלד און וואלד

זון און פעלד און וואלד,
און א פויגעלס ליעד —
א, דו טרויריג הארץ,
מיאש זיי זיך ניט!

שטראהל מיט זון צוגלייך.
שטייל ווי בויער זיי,
און צוזינג זיך גלייך
מיט דעם פויגעל פריי !

זעה ארום, ווי מילד,
זיי אויך דו ניט שלעכט —
שווייג אביסעל שטייל:
ס'וועט שוין ווערען רעכט...

ווען דאָס לעבען...

ווען דאָס לעבען איז פערביטערט
 און דאָס הארץ הויבט אָן צו קלעמען,
 און א טרער אין ד'אויגען ציטערט,
 און דערזעהלען — האַסט ניט וועמען.

ס'וועהט א קעלט אויף דעם יריד'ל,
 אייז — צו וואָס דו שטעקסט זיך צו;
 אַ, מיין אַרים-אידיש ליעדעל —
 בלייבט מיר דו האַמטש, ווארעם דו!

גרינע

1.

מיר זיינען מיט א פרעמדער שיף
געקומען דאָ אהער ;
א פרעמדער קאפיטאן געפיהרט
האָט אונז אויף ברייטען מעער.
די שיף האָט זיך געווענט אהין
און זיך געווענט אהער ;
און האָט זי וועמען איינגעווענט —
האָט ער גע'חלומ'ט שווער.

2.

א נייע לאַנד, א פרעמדע לאַנד —
 ווער זיינען דאָרטען זיי? — —
 ווער ס'האָט א ווייב געלאָזט אליין
 מיט קליינע קינדער צוויי.
 א גערטענדעל, א שטיבעלע,
 א טאטען, ווייס ווי שניי...
 און ס'האָט דאָס הארץ ביי איטליכען
 געדריקט אָן אַנדער ווייה...

3.

ווי לאנג וועט געהן די שיק, ווי לאנג?
האָט יעדער שטיל געטראכט.
געפרעגט ביי איין מאַטראָז, האָט ער,
אַ פרעמדער, זיך צולאכט.
געביטען האָט אַ נאכט דעם טאָג,
דעם טאָג — אַ שוואַרצע נאכט,
ביז וואן דער פרעמדער קאפיטאן
האָט אונז צום ברעג געבראכט...

4.

בענגענט האָט אַ פּרעמדער אונז
 און שטרענג געפרעגט: געזונד?
 און האָט בעטראכט אונז יעדערן,
 ווי מען בעטראכט אַ הונד.
 געקוקט אין ד' אויגען, און אין מויל,
 בעטראכט אונז מיט אַ גרונד — —
 וואָלט ער געקוקט אין הארצען נאָך, —
 וואָלט ער דערזעהן — אַ וואונד...

5.

מיר האָבען זיך די העגד דערלאנגט
און זיך צוזעגענט שטום...
וועט מען זיך ווען בעגעגענען
אין יאָהרען לאַנג אַרום? ...
פון ווייטען האָט די שטאָרט גערדאַהט,
נעשראַקען מיט איהר ברום...
און צווישען צעהנרלינג שפראַכיגע
גענאנגען זיינען מיר שטום...

פונמע ליעדער.

א תפלה

נאָט העלף זיי, די מענשען, מיט פליעגעל,
וואָס שטאמען פון העכערער פרייד:
א, שענק זיי די פרייהייט אָהן ריגעל,
בעהיט זיי פון נעצען פון נייד.

זיי זיינען פון פרייהייט די טרעגער,
די טרעגער פון אייביגען ציעל:
בעשיין זיי פון נעצען און יעגער,
וואָס לויער'ן אויף זיי אזוי פיעל!

און קענסטו פון שלעכטס זיי ניט שיצען —
די רשעות איז שטארק אזוי, פרעד! —
דאָן שיק אויף זיי דונערן, בליצען
און זייערע פליעגעל צוברעד!

און זאָלסט זיי אין אבגרונד ווארפען,
וואו טויט איז און חושך און קעלט,
זיי זאלען ארומגעהן ניט דארפען
פערבענקטע נאָך דיר, אויף דער וועלט! ...

מאָדערנער ראָמאַנס

אין קאפּע־הויז ביי אַ טישעל
האַבען זיך צוויי שיד צורעדט!
איינער מיט א שפיץ א ברייטען
און דער צווייטער שמאַל און נעט.

זאָגט דער ברייטער שפיץ: העי, קלאָרע,
ווען־זשע וועסטו קומען פאַרט?
איך האָב שוין בעשטעלט א צימער
אין א שעהנעם שטיבלען אָרט“.

טרעט צוריק דאָס קליינע שיכעל
אויפֿ'ן ברייטען שפיץ גאַנץ מילד:
„פאַרויכטיג — ער קען נאָך מערקען
און קען ווערען ביז און ווילד“.

ענטפּערט אָב דער שוף דער ברייטער,
טרעט דעם קליינעם שוף ביז וועה:
„האַב נישט מורא פאר דיין שומה —
זעהסט ניט ווי ער טרינקט דעם טעע“.

וויינט דאָס שמאַלע נעטע שיכעל,
דיהרט דעם ברייטען שפיץ קוים אָן:
„איך בין כלומר'שט, דאָך פּערהייראַט,
וואָס־זשע, ליבער, קען איך טאָן?“

און דער ברייטער שוץ ער שמיכעלט
 און ער דריקט דאָס שיכעל שטארק :
 „וועסט דעם אלטען נארען זאָגען,
 דארפסט געהן איינקויפּען אין מאַרק“.

וויליגט איין דאָס קליינע שיכעל :
 אלעס איז שוין אָבגעמאכט,
 און פון שעהנע ליבעס-גליקען
 ליעגט עס אונטער'ן טיש און טראכט...

און פּערזינקענדיג איז טרוימען
 האָט דאָס שיכעל זיך פּעראירט
 און דעם שוץ פון אייג'נעם מאן נאָר
 האָט עס ליכטליך אָנגעריהרט.

און זי האָט זיך שטארק ענטשולדיגט
 מיט א העפּליך-זיסען נויג :
 „אד, פּערציייה מיר, כ'האָב אודאי,
 אָנגעריהרט דיין היהנער-אויג!...“

איך פיהל

איך פיהל, ווי אן אדלער אין שטייג —
איך ווייס, אז דער אייזען איז דיק,
און זוד שוין קיין וועג ניט צוריק!
קיין גס וועט זיך ווייזען
דורך גראטעס און אייזען — —
איך פיהל עס און זעה עס און שווייג!

שמערען

עס זיצען אלע שמערען פעסט אין הימעל
און זיינען מיט דעם פלאץ אזוי צופריעדען,
און לויכטען אזוי רוהיג און בעזעסען
און פלוידערן געמיטליך איינער מיט'ן צווייטען.

זיי פלוידערן פון גאָט דאָרט אינוועניג אין הימעל
פון זייער האַרד, דער אלמעכטיגער, גרויסער,
וואָס אין דאָך אזוי לייטזעליג און גיטיג
און האָט אויף אייביג זיי געשענקט דעם הימעל.

געשענקט! זיי דארפען בלויז איהם שירה זינגען:
דאָס איז דאָך אזוי גרינג: בלויז דריי מאָל קדוש זאָגען.
דערביי זיך עטוואָס דרעהען, בוקען מיט הכנעה
און נאָכדעם וויעדער רוהען שטיל אין לערען הימעל.

וואָס האָט עס פאר א ווערט פאר גוטע, שטילע שמערען!
דאָס דרעהען זיך — דאָס איז דאָך זייער גורל
און וויל זיך איינער ניט מיט אַלע גלייך זיך דרעהען
דאָן פאלט ער טיעף אין תהום!

אד, פון'ם פאלענדען שמערען
לאכען אין הימעל די שמערען,
זיי לאכען קוים — קוים און ניט פיעל
און ווערען גלייך שטיל.

זיי זיינען ניט ווייט דאָך פון בורא,
זיי לעבען דאָרט אלע אין מורא...
נאָר פאלט ווען א שמערען אראָב
זיי שאַקלען דאָן צו מיט'ן קאַפּ.

און הויבען זיך באלד אָן בעוועגען
און פאַרשען פון בורא די וועגען.
און ברומען דאָן קדוש נאָך מעהר
פאר נאָט, זייער אייביגען הערר!

שבת אבענד

(א הוימיש בילד).

שבת אבענד, חצי חודש —
די לבנה א פערציערטע
בלאנדזשעט אום אין מיטען הימעל,
ווי א מידעל א פערפיהרטע.

שפעט... דאך ביילקע קען ניט שלאפען,
ווי א טורמע איז דאס בעטעל,
און דערצו נאך הערט זי שפיעלען —
ס'איז א חתונה אין שטערטעל.

ווי די פיעדעלע צוגיעסט זיד,
דרינגט אין שטוב דורך לאדען־שפאלטען;
ווי די טענער רופען, ציהען
און זי קען עס ניט אויסהאלטען..

ס'איז דאס לעבען גראָה — אן אומעט!
און א שמחה אזוי זעלטען;
און די פיעדעלע דערצעהלט איהר
פון גאר אנדרע ווייטע וועלטען.

שטיל אין שטיבעל, אלע שלאפען;
קיינעם קען די פיעדעל שטערען,
אויסער ביילקען ווייכט דער הלום —
און דאס פיעדעל וועקט בעגעהרען...

ווארפט פון זיך אראָפּ די קאַלדרע
און צושפּרייט די הענד, ווי פליעגלען:
זי וואָלט ערגעץ איצט געפלוויגען:
נאָר די טיהר איז פעסט אויף רינגלען...

§ דיכטער'ס חלום

ר'טרוימט ביינאכט אין שלאף אין זיסען.
 אז ער האלט אין האנד א פיעדעל
 און ער שפיעלט אויף איהר א ליעדעל:
 און די מענער גיסען, פליסען.

און דער דיכטער ווערט בענייסטערט
 פון זיין אייגנעם זיסען שפיעלען,
 פון ערהאבענע געפיהלען —
 און א סטרונע ווערט צוריסען!

ס'פלאצט א סטרונע פאר התלהבות!
 דאך דער דיכטער שפיעלט נאך מעכטיג:
 מענער פליסען ריין און פרעכטיג —
 נאך א סטרונע איז צוריסען.

בלויז צוויי סטרונעס איהם געבליעבען.
 וועט ער שפיעלען אויף די צוויי נאך:
 איינע ליעבע, איינע וועה נאך,
 ביז — איין סטרונע איז געבליעבען!

בלויז איין סטרונע. דאך עס שפיעלט נאך
 און דער ניגון קלינגט און גילט נאך:
 ביז די לעצטע הויבט אן פלאצען
 און עס הילכט בלויז פויק און טאצען...

אויף יענער זייט ים

(מלחמת-ליעד)

אויף יענער זייט ים —
ווי שרעקט עם און שרעקט :
דאָרט שטעהען די טישען
פון לאנג נישט גערעקט.

דאָרט סקריפען די וויענען
און ווארפט זיך אום —
דער מאמעס א ניגון
איז לאנג שוין דאָרט שטום.

אויף יענער זייט ים —
דער פחד ער שאַלט !
אין הייזער די אויווענס
זיי זיינען לאַנג קאלט.

און הייבט דאָרט א העלצעל
ווער אויף ווען אין נאָם,
עם ברענט ניט, עם ברענט ניט —
פון בלוט איז עם נאָם !

אויף יענער זייט ים
לויבט לאַמפ נישט און ליבט,
עם פּינסלען בלוז אוינען
פון הונגערס געזיכט...

קיין ליכט און קיין פייער
איז קיינעמס געצעלט ;
אויף יענער זייט ים
פערלעשט זיך די וועלט...

אייביגע זוכער

„איז ער געגאנגען און געגאנגען, און געגאנגען“
 דערצעהלט די באַבעס האַבען אונז גאָר לאַנג —
 די מעשה'לעך זיי זיינען לאַנג, שוין לאַנג פּערגעסען.
 דאָר זעהען מיר גאָר יענעם אַלץ אין גאַנג...

„איז ער געגאנגען און געגאנגען, און געגאנגען“
 (בעהאלטען ליעגט דעריין א טיעפער זינן!)
 ער האָט געזוכט, געזוכט דעם וועג און ניט געפונען
 און איז געגאנגען ווייטער, ווייטער, אַלץ אהין!

און יעדער העלד פון יענע מעשה'לעך די אלטע
 — געווען איז ער א בעטלער, צי א האר —
 איז ער געגאנגען און געגאנגען, און געגאנגען —
 (ווי קלינגט דאָ טיעף און שעהן דעם זוכער'ס צער!)

„איז ער געגאנגען און געגאנגען און געגאנגען!“
 מיר געהען אלע מיט מיט יענעם אלטען העלד!
 ווער ס'זוכט און זוכט א פאלאץ ערגעץ אונטער העהלען
 און ווער א קליינע שטיבעלע אין פעלד...

די ביבעל

(אין קרוגס-צייט)

ס'ליענט טרויריג די ביבעל ביי מיר אויף מיין טיש,
איד שעם מיך צו געבען עם צערטליך א מיש,
אזוי ווי מיין שטייגער אין פאָריגע טעג,
ווען מענש איז געוועזן נאָך מענש אין זיין וועג!

ס'ליענט טרויריג די ביבעל, געבונדען אין שוואַרץ
און שענע געפיהלען — געבונדען אין האַרץ...
אך, אלץ, וואָס געווען אזוי טייער און גרויס,
ווי שפּל און קליין קוקט עם איצטער מיר אויס!

איד עפען די ביבעל, זאָל זיין וואָס ס'וועט זיין!
אך, אפשר געפיין איד א טרויסט צו מיין פיין!
דאָ האָבען נביאים בעגייסטערט גערעדט,
מיט ליבע און האַפּנונג די הערצער גענלעט!

איד עפען עם אויף און זאָל נעהמען אן ענד!
(ניט ציטערט דערביי מיינע ארימע הענד!)
„והיה באחרית“ — א „קינד מיט א שלאנג“ —
א, הייליגע ווערטער, ווי לעער אייער קלאנג!

„און שווערדען פאר אקערס“ — א, הער אויף, אַ האַלט,
פעררוק אין א ווינקעל די ביבעל, בעהאלט.
דו הערסט ווי פון אבגורנד דער טייוועל ער לאַכט:
מען האָט אלע אקערס פאר שווערדען געמאכט!...

די צווייטע געליעבטע

די צווייטע געליעבטע איז פונקט ווי דאָס ליכט
פון דער זון אין אַ לאַנד אין אַ נייעם; די שטראַהלען
האַלבווען און צערטלען און ציהען זיך, פאַלען
און קושען דיין בלאַסען און דורשטיג געזיכט.

דאָך געהסטו דערצאַרענט ארום אין געהיים...
די היימישע זון דאָרט איז וואַרימער, פרישער,
דער שטראַל איז דאָרט פריינדליכער, האַרציגער, זיסער,
און בענקסט אלץ צו יענער, דער ערשטער — אַ היים!

קרעלען

כ'זעה א מיידעל — טראַגט זי קרעלען.
 הויבט זי אָן מיר שטארק געפעלען...
 קרעלען האָט אויך זי געטראַגען
 און עס הויבט דאָס הארץ אָן נאָגען.

ליעבסטע! אדך ווי וואָלט איד וועלען.
 זעהן דיך איצט אין יענע קרעלען.
 און עס דינען טרערען מיינע
 גרויסע, ווי די קרעלען דייענע!...

ח ר ט ה

און וועסטו חרטה נאך האַבען
 און קומען צוריק,
 דאן וועל איך מיין צאָרען בעגראַבען
 און נעהם אויף דאָס גליק!

איך וועל דייך ניט פאַרשען, ניט פרעגען —
 ס'איז אליין, ווי א וויינד;
 נאָר דו זאָלסט זיך אויף ניט דערוועגען,
 מיך פאַרשען, מיין קינד.

מיר וועלען בעל־תשובות גלייך ווערען
 און וויינען זיך אויס,
 און נאָט וועט אונז ביידען דערהערען —
 זיין רחמים איז גרויס...

די ערשטע גראַהע האָר...

די ערשטע גראַהע האָר האָט מיך דערשראָקען:
א, מיינע האָר!
ווען היינט איז איינע נאָר,
וועט מאָרגען, — וויינד און וועה, —
שוין גראַהע ווערען צוויי,
און איבערמאָרגען — דריי,
און נאָכדעם איז פערביי,
מיט מיינע שוואַרצע פֿאַקען!...

קום!

קום מיר וועלען געהן צו די ליידענדע,
האָב ניט קיין מורא פאר זיי;
מענשען דאָרט זיינען די בעסערע,
שעהן גלאַנצט אין ד'אויגען דער וועה.

ס'גלאַנצען דאָרט אויגען ווי שפיגלען,
שפיעגעלט זיך אב יעדער לייד...
וועסט דאָרט צום לעבענס פערפלאַנטערניש
גיכער געפינען בעשייד.

קום, מיר וועלען געהען צו די ליידענדע,
אומעטיג איז סיי ווי סיי;
זוכסט דאָך דיר וועגען אלץ ניערע —
ליידען — נאָר זיי זיינען ניי!

דאָס לעבען רופט

דאָס לעבען ציהט, דאָס לעבען רופט
 מיט שטימען אלערליי.
 אין יעדען רוח, אין יעדער שטים
 קלינגט אָפּ א פרעמדענס וועה...
 דער וועג צו גליק, דער וועג צו פרייד
 איז ערנעץ דאָ, געוויס;
 דאָך מוזסטו פרעמדענס גליק אין גאנג
 צוטראַעטען מיט די פיס.

עס איז א שאַד דעם צווייטענ'ס גליק,
 דאָס גליק פון אר'מע לייט,
 וועל איך מיר אויסקלייבען א וועג
 פערוואַרפען, אָן א זייט...

איך וועל מיר געהן אלײן, אלײן,
 פון ווייטען — נאַהענט זיין;
 וועל איך דערזעהן א גערטענדעל
 וועל איך אין איהם אריין..

אָה, שטאַלצעס האַרץ מיינס...

(צױטרמאַטיוו.)

אַ שטאַלצעס האַרץ מיינס, גענוג זיך צו שעמען!
 א סוף און אן ענדע!
 און דאָס, וואָס דו האָסט פאר אן אמת געהאַלטען
 איז איצט א לעגענדע!

אזוי פיעל בעגעהרען, אזוי פיעל פערלאנגען
 און נאָר נישט געקריגען,
 און פון דיינע ווארהייטען אלע איז איצטער
 געבליעבען איין ליעגען...

און אלע די זונען, וואָס האָבען געלויבטען,
 זיי זיינען פערגאנגען;
 און אלע די שטערען, וואָס האָבען געוואונקען —
 מיט וואַלקענס פעהאנגען!

און וואָס וועט דיר העלפען פערמאכען די אויגען
 און וויעדער זיך קלייגען? —
 דו זעהסט דאָך, דער אדלער אליין איז פערבלוטיגט —
 צובראָכען די פליעגעלען! ...

ביכער

די ביכער זיי בלייבען אונז איינציג,
ווען פריינד און געליעבטע פערלאָזען,
ווען ווינדען פון איינזאמע וועלטען
איז צימער מיט קעלט צו אונז בלאָזען.

די ביכער געשריעבען אין פראַזע
זיי ווערען גלייך אונזערע ברידער,
אויף שוועסטער בעקומען מיר דעמאָלט,
דאָס זיינען די ביכער מיט לייערער.

ס'איז דאָ צווישען זיי גאר פערשיעדען,
די ברידער און שוועסטער — א מעננע!
א טייל זיינען הארציג און טרויסטענר,
א טייל מאכען פארווארפען שטרענגע...

א טייל זיינען יונגע, נאָך קינדער,
און פילען דאָס הארץ אָן מיט גלויבען,
א טייל זיינען רייך און זיי שרייבען
אונז אַב א ירושה דאָרט אויבען...

בירגער

מיר לאכען פון בירגער, געוועהנליך,
און קוקען אויף זיי מיט פּעראכטען,
ווי גראַה און געמין און ווי קליינליך
דאָס לעבען ביי זיי מיר בעטראכטען.

דאָך בלאַנדזשענר ביי נאכט ווי געשפּענסטער,
אין דונקלע איינזאמע גאַסען,
מיר קוקען אריין אין די פענסטער
צו יענע פון וועמען מיר שפּאַסען.

אין צימער לויכט פרעהליך דאָס פייער,
אַ טאַכטער זיצט יונג ביי דער פּיאנע...
און דו, א, דו קלוגער, דו פּרייער,
ביזט דעמאָלט די בירגער מקנא.

צום אלטען יאָהר.

1.

פּערגאנגענער יאָהר, נעהם דאָס פּעקעל,
 די בלוטיגע קליידער נעהם צו:
 שוין גרייט איז די פּוהר מיט'ן גלעקעל
 און פּאָהר שוין, און לאָז אונז צו רוה.

וויילסט זאָגען וואָס, וויילסט זיך געזעגענען.
 מען דאַרף ניט... מיר קענען דיר גוט...
 און וועסטו דאָס ניי יאָהר בעגעגענען —
 נעהם לינקס! ניט פּערשפּרייץ איהם מיט בלוט!...

2.

דאָס „שטוב מיידעל“

(פראגמענט פון אַ פאָעמע)

פון פינף געריכטען איז דער מיטאָג,
 ניט רעכנענדיג קאָמפּאָזיט צו לעצט —
 און עסט איהר אָפּ, דאן בלייבט איהר זיצען
 און גענעצט אויס: וואָס טהוט מען יעצט?

דאָס מיידעל נעהמט פון טיש אַרונטער,
 זי איז דאָס שעהנסטע אין אייער הויז:
 צוויי אויגען שוואַרצע, האָר ווי סאַמעט
 און בענקשאפט קוקט פון איהר אַרויס...

זי בענקט אהיים צו טאַטען, מאמען,
 די בענקשאפט פיהלט זי שטארק און טיעף,
 און ווען איהר חראָפּעט נאָכ'ן מיטאָג
 דאָן זיצט זי שטיל און שרייבט אַ בריעף.

איך קום אמאָל צו אייך, בעזוכען,
 איך שמייכל צו; וואָס קען מען טהאָן? ...
 איך פרעג מיך נאָך אויף אייערע קינדער,
 וואָס געהען מיר די קינדער אָן?

איהר נעהמט מיד צו נאר גוט און פריינדליך.
און פרעגט מיד אלץ: וואס וויל איד נאך?
איד וויל דאס זיסע לייעבע מיידעל —
בעפרייען זי פון שווערען יאך.

אין דער רוישענדער גאס

1.

א מענש איז געגאנגען אין רוישענדער גאס
 און טרערען זיי זיינען גערונען
 און טרערען זיי זיינען געפלאָסען:
 פאר וואָס? אָך, צי האָט ער די פרייד נישט פּערגונען.
 צי האָט איהם פּערדראָסען
 די פרייד פון די מענשען? צי טראַגט ער דען האַס?..
 אָך, וואָס איז דער מעהר
 מיט דעם אַרימענ'ס טרער? ...

אָך ניין, ניט דערפאר זיינע טרערען—פּערקעהרט!
 עס איז עפּים אנדערש די סיבה!
 אָך זאָלען די מענשען דאָ פּרעהלאָד זיך הוליען—
 ער טראַגט צו זיי אלעמען לייעבע
 און האָט נישט צו וועמען זיך טוליען!
 ער בלאַנדזשעט ארום שטילערהייט,
 זיין טרער איהם בעגלייט!

דאָס הייזעלע

ס'איז געווען א הייזעלע
 גידעריג און קליין ;
 דאָך פערמאָגט דאָס הייזעלע
 האָט אזוי פיעל חן.

ס'האָט געדאכט זיך, אז עם לעבט,
 רעדען אויך געקאָנט...
 נאָר געשוויגען אלע מאָל,
 קיין זאך ניט געמאָהנט !

ס'דאַרף א הוט דאָס הייזעלע:
 ס'דאַרף א נייעם דאך,
 ווייסט עם אָבער, ס'איז ניטאָ
 שווייגט עם, ווי קיין זאך !

גייעסט דער רעגען, ליידיט עם שטיף,
 ס'הייזעלע איז קלוג...
 שטעלט מען אויפ'ן בוידעם אָן
 עמערס, מעפ גענוג...

אויך די פענסטערלעך צום גאס,
 פונקט ווי אויגען צוויי,
 קוקען אלט און מאנכע שויב
 פעהלט שוין לאַנג אין זיי ;

שויבען פעהלען און עם דאכט,
 ס'הייזעלע איז בלינד,
 קלעפט מען מיט פאפיער זיי אויס,
 שפיעלט מיט זיי דער ווינד.

שוואך איז אויך א מאנכע וואנד,
 שוואך איז אויך דער גרונד,
 שיט מען זיי מיט פריזבעס און,
 ווערט'ס צוריק געזונד.

און עם לאכט דאָס שטיבעלע,
 ווייס פון עלטער ניט,
 און פון שטארבען טראכט עם ניט —
 שטארבען — נאָט בעהיט!

פריהלינג קומט — דאָס הייזעלע
 ווערט ווי יונג צוריק;
 ס'קומט א פויגעל פון דער ווייט,
 פויפט: טשיריק, טשיריק!

און דאָס הייזעלע עם קוועלט,
 נעהמט איהם פריינדליך אויף —
 אויפ'ן דעכעל אויפ'ן שפיץ
 זעצט ער זיך ארויף...

און ער זינגט איהר ליערעלעך
 פון דער ווייטער וועלט
 און דאָס הייזעלע הערט אויס
 און דאָס הייזעל קוועלט...

אין די קינדער-יאָהרען...

אין די קינדער-יאָהרען מיינע
האַב איך קשיות פיעל געהאט,
פיעל געוועזען איז פערבאָרגען,
פיעל פעהוילען און ניט גלאט.

נאָר נישט לאנג זיך אָבגעגעבען,
נישט גענישמערט זיך צופיעל;
שווערסטע קשיות האָט פערענמפערט
מיר דער לייכטער קינדער-שפיעל.

אויפ'ן הימעל יאָגען וואָלסען,
קליינע וואָלסענדרלעך, ווי שניי,
אָד, ווער זיינען זיי, פון וואנען —
און וואוהין פאָרט געהען זיי ?

2.

און עס הויבט מיך און עס טראגט מיך
 און איד בין שוין ווייט פון דר'ערד.
 נאָר אַט פאקט מיך אַ חבר יאשקע
 און איד בין שוין גלייך זיין פערד:

און מיר יאָגען זיך און ציהען
 ביז אין געסיל ווייט אראָב,
 ביז'ן אלטען, ביז בית-עולם —
 און מיט קשיות — פול מיין קאַפּ:

אך, די אַלע, אַלע קברים
 אזוי אָנגעזעעט און פיעל! ...
 און מיר בלייבען ווי דערשראָקען,
 און די הערצער שטעהען שטיל...

אך, ווער זיינען אַלע טויטע? —
 ס'כאפט מיך אָן א שרעק און וועה:
 וועלען טאקע פון די קברים
 תחית המתים אויפשטעהן זיי ?

חבר יאָשקע! נעהם די לייצעם,
נאָמיר לויפען ביז'ן וואַלד;
און איד בין צוריק א פערדעל
און פערענטפערט ווערט אלץ באלד.

פריהלינג אין קריעג.

שוין געלאָזען אלע טייכען
האַבען דאָרט אין לאַנד פון וועה.
וואָס זשע טראָגען דאָרט די טייכען
מיט אַ האַסטיגען געשרעה.

שוין געעפענט אלע טייכען,
פריהלינג אין שוין דאָרט געוויס,
וואָס זשע ברענגען זיי די מענשען
פון די נאַהנטמע אַ געריס ?

העי, געלאָזען אלע טייכען
האַבען דאָרט אין בלוטיג לאַנד;
פון דעם שטורעמדיגען וואַסער
שטאַרט אַרויס אַ פּוס, אַ האַנד.

אַלטע טאַטעס, אַלטע מאַמעס
געהט אַרויס און וואַרפט אַ בליק:
ס'האַבען אייך די פריהלינגס־טייכען
אַבגעבראַכט די זיהן צוריק...

*

*

*

אין מיין הארצען זינגט א ליעד
 נאָר פון צייטען לאנגע;
 טענער שווערע, טענער באַנע —
 הערען קען זיי קיינער ניט!

ווען איך וואָלט עם אויסגעזונגען, —
 אלע, אלע זאָלען הערען,
 וואָלט די וועלט מיט וועה דורכגעדרונגען
 און איך וואָלט — גענעזען ווערען...

טרוימעריי

איך בענק נאָך אביסעלע שעהנהייט
 איך וואַנדער און זוך זי ארום;
 געשטאַרבען, פּערדאַרבען די שעהנהייט —
 אַך מיאוס און טריעב אומעטום!

נון, וועל איך א בורא זעלבסט ווערען,
 און שאַף מיר די שעהנהייט אליין.
 פון ווערטער בעשאַף איך בת־מלכות,
 מיט פּנימער — צארט, מלאַחזן.

בת־מלכות, גאָר פיעלע בת־מלכות,
 און אויגען זיי זאָלען זיין בלוי,
 און ליפען זיי זאָלען זיין ראָזע,
 און פּרישע, ווי בלומען נאָך טוי...

איך לאָז זיי ניט שטעהן אין מיין צימער,
 מיין צימער איז אַרים און קליין!
 איך בוי פאר זיי אויס גלייך א פּאַלאַץ,
 די ווענד פון געשליפענעם שטיין.

און שפּיגלען, געשליפענע שפּיגלען,
 בעהענג איך די ווענד אלע פיער,
 און וואו איך וועל ווענדען די בליקען —
 א בת־מלכה שמייכעלט צו מיר.

און אויסבעטען וועל איך די דילען
מיט טעפּיכען, אזש פון אריענט,
און בעט די בת-מלכות זיך זעצען
און איך — אין דער מיט, אָנגעלעהנט.

און היים זיי די האָר גלייך צענעהמען,
די האָר אזוי גאַלדיג, געדיכט,
און וועל מיך אין לאַקענס פּערוויקלען,
פּערבאַרגען פון וועלט מיין געזיכט...

אין בין ניט קיין אלטינקער מלך,
 דאָד וואָלט איד, ווי דוד המלך,
 געוואָלט אויך א תהילומ'ל שרייבען,
 פאר שפעטערע דורות זאָל בלייבען...

און פיעלע בעטריעכטע געמיטער
 מיט הייליגע אַנגסטען און ציטער —
 זיי זאָלען עס זינגען, די הארציגע טענער,
 און ווערען געלייטערט און שענער...

*

* * *

דו פרענסט, וואָס איד מאַך ?
 ביטער און שלעכט !
 טריב, איינזאַם די נעכט,
 און טריבע די טעג, ווען איד וואַך..

ס'איז לויטער פערדראַסיג און לייד,
 און בענקשאפט און צער — —
 און בין נאָך אַלץ נאָר
 און גלויב נאָך און זוף נאָך די פרייד !

זיי זיינען ניט ווערט, וואָס אײַך האָב זיי געליעבט —
 אײַך האָב זיי געליעבט אזוי שען:
 זיי האָבען גענארט מיך און האָבען בעטריעבט
 און נאָכדעם געלאָזט מיך אליין.

נו, בין אײַך איצט קלינגער — אײַך יאָג ניט נאָך זיי,
 אײַך קען, ווען אײַך וויל נאָר, זיין האַרט:
 וואָס שרייסטו, מיין האַרץ, וואָס טוט וויעדער דיר וועה?
 דו ווילסט דען צוריק זיין גענארט? ...

*

*

*

שוין ווידער א פריהלינג מיט בלומען,
 און שליכט אזוי ווייד, אזוי צארט,
 פונקט וואָלט ער דאָס ערשטע מאָל קומען.
 פונקט האָט ער נאָך קיינמאָל גענארט...

נו, שלום-עליכם, דו שליח
 פון זון און פון שטראלען און ליכט!
 א, זיי זיך, מיין ליעבער, מטריח,
 ענטפלעק מיר דיין וואָהרען געזיכט...

* * *

איך האָב דײַך גענומען צו לייעבען
אין ווינטער אין קאלטען אין טריעבען:
געדענקסטו די ערשטע טעג, זיי?
געבליהט האָט די לייעבע אין שנעע!

געהאַפט, אז דער ווינטער וועט ציהען
און בויער און גראָז וועלען בליהען...
און ווי איך האָב פריהלינג דערוואַרט
אזוי האָט די לייעבע פערדארט..

ס'דאכט מיר...

ס'דאכט מיר ס'עפענט זיך די טהיר
 און מיין ליעבסטע געהט אריין,
 און איך ווארף מיר גלייך צו איהר:
 ביזט געקומען, קינד דו מיין!

און די קליינע שטעהט פערשעמט
 ווי אַ גרויסער, שווערער חטא
 און זי מורמעלט שטיף, געקלעמט:
 זאָג מיר, אפשר איז שוין שפעט...

ניין, מיין גוטע, שפעט איז ניט
 כ'האָב ווי פריהער דיר נאָך האַלד,
 דען די ליעבע אייביג בליהט
 און איז אייביג ריין, ווי גאָלד...

דאס צווייגעלע

(פון רוסיש)

אח, דו, ליעבע צווייגעלע,
וואו דען ווילסטו שווימען?
היט זיך פאר'ן בייזען ים —
וועסט אויף איהם אומקומען.

ס'וועלען דיך די פאליעס ווייט
ווארפען אהן ערבארמען,
ווי מען ווארפט דאָ אויף דער ערד
דעם עלענדען און אַרעמען.

ס'וועט קיין ראנגלען העלפען דאָ,
ביזט אלץ אין סכנות,
שוויס־זשע, צווייגעל, ווייטער ניט,
האַב אויף זיך רחמנות.

— א, צו וואָס דאָס שווינען זיך,
כ'בין סיי ווי פערלאָרען:
אַבגעריסען פון מיין בוים
בין איך לאנג געוואָרען.

איצטער מעג מיך יעדער וועל
ווארפען הויך און ניעדער,
צוצוואַואקסען צו מיין בוים
קען איך שוין ניט וויעדער.

דער פרייער

קיינמאל שרעקט איהם ניט דער מאַרגען,
 נאָר דער היינט אין זיינער,
 זיינע פריידען, זיינע זאָרגען
 זענען העלער, פיינער.

פון א לעבען א גענויטען
 לויפט ער ווי פון פייער,
 וועלען ווינדען האַטש איהם טוידטען. —
 שטארבט ער דאָר א פרייער! ...

א פאלקס צונג...

א. ציה זיד, ציה זיד, ציה זיד אַריס־פּאַלק.
 א. ציה זיד ווייט און לאנג:
 וועק אויף אין גאס די טויבע לייט
 מיט ליעדער און געזאנג.
 געה דורך די גאס, געה דורך דעם מאַרק,
 בעווייז ווי אַרימקייט איז שטארק!

א. ציה זיד, ציה זיד, אַריס־פּאַלק
 און זינג און קלינג און רוף!
 פון פיעלע שוואכע, מיעדע לייט
 ווערט א י י ז געזונטער גוף!
 א גוף וואָס קעמפּט מיט נייעם קראַפּט
 און נייע לעבענסוועגען שאַפט...

א. ציה זיד, ציה זיד אַריס־פּאַלק,
 דיין צאַרען־ליעד הויב אָן.
 דאָס ליעד, וואָס האָט געדרימעלט שטיל
 פון לאנגע יאָהרען אָן.
 זינג אויס דיין וועה, זינג אויס דיין האָס
 און זאָל דערמאָנען זיך די גאָס...

די לעבענס-האפטע

(פון'ם דייטשען)

אונזער הארץ איז ווי א הארפע,
ווי א הארף מיט סטרונעם צוויי,
אויף איין סטרונע טאנצט די שמחה,
אויף דער צווייטער וויינט די ווייה...

און דעם מזל'ס פינגער שפיעלען
אויף דער הארף די אייב'נע קלאנגען,
היינט א פרעהלעך האַכצייט-ליעדעל,
מאָרגען שטילע גרוב-געזאנגען.

אידעאלען

עס הענגט די שענסטע פרוכט אָן בוים
און ווינקט דיר שמייכלענר צו,
דו שטרעבסט צום פרוכט, דאָך שטענדיג איז
דער בוים מעהר הויך ווי דו.

און דאָך דו שטרעבסט און שטרעבסט נאָר לאַנג,
ביז וואן דו ווערסט שוין מאַט,
דאָן פאלען וועט פיעלייכט אויף דיר
פון בוים א וועלקעס בלאַט...

צײַם לײַעדער.

1896—1901

עם גיעבען אין לעבען...

עם גיעבען אין לעבען
 אָפּט פינסטערע טעג:
 דו שלעפסט זיך און בלאַנזשעסט
 און ווייסט ניט קיין וועג.

בעגעגענסט בעקענטע,
 זיי העבען די היט, —
 דיין צער אויסצורעדען
 דאָך קענסטו זיי ניט:

עם ציהען זיך גאסען
 און הייזער אָהן א שיער, —
 און ווייסט ניט וואו זאָלסטו
 אויפמאכען א טהיר.

אַט שטעלסטו זיך נידער,
 דו קלינגסט, דאכט זיך, אָן,
 נאָך באלד אָבער פרענסט דו:
 וואָס וועסט דו דאָ טהאָן? ...

און פיהלסט זיך ווי איבריג,
 און בלאַנזשעסט אַרום,
 א וועהטיג א טיעפער
 אין האַרצען נאָנט שמום.

דאן לייקענסטו צאָרניג
אין לעבען, אין גליק ;
אין מח פליהט דורך דיר
א טייך און א בריק...

און לאָזט זיך געהן ניכער, —
עס טרייבט דײַך דער שרעק :
עס שרעקט דײַך דאָס לעבען,
עס שרעקט דײַך זיין ברעג...

צו א געפאלענע פרוי

פייכטע, מאטע, מיעדע אויגען,
 בלייבע באקען — אויסגעצויגען,
 דארע איינגעפאלענע ברוסטען
 מיט א הייזעריגען הוסטען — —
 אויף וואָס טוינסטו יעצט דער וועלט ?

שוין פערוועלֶקט די שעהנע גליעדער,
 און די ליעבע גוט־ברידער
 זועלען שוין צו דיר ניט קומען, —
 יונגע בלומען, פרישע בלומען
 קריגט מען קויפען היינט פאר געלט !

*

*

*

מענשען האָבען טיעפע הערצער,
אין די הערצער ליעגען פיעל
שעהנע, עהרליכע געדאנקען,
ריינעס, ליכטיגעס געפיהל.

נאַר עס קענען א הארץ ניט רעדען
און עס מאטערט זיך און קוועלט, —
און דאָס שעהנסטע, און דאָס בעסטע
בלייבען סודות פאר דער וועלט.

איך זינג מיינע ליעדער אין דונקעלער נאכט, —
 עס האט מיר א קראפט א געהיימע ערוואכט...
 מען שלאפט! .. און צו קאפענס ליעגט שמאטעס א פאק.
 דער זייגער קלאפט רוהיג טיק־טאק און טיק־טאק...
 איך צעהל יעדע שטונדע פון זייגער, וואס שלאגט
 און קוקט אונגעדולדיג אין פענסטער, צי ס'טאגט.
 איך זעה די לבנה, דאס געלע געזיכט,
 ווי טרויעריג לייכט זי, ווי קארג איז איהר ליכט! ...
 מיר דאכט זיך זי ראָט מיר: געה לעג זיך און שלאָף,
 דער קאָפּ אין דעם קישען און חלום אַהן סוף! ...
 דאָך ווייס איך, אז הינטער'ן פינסטערן וואַלד
 בעוועגט זיך די זונן שוין, זי קומט אהער באַלד!

* *
*

איך ווארט אויפ'ן ליכטיגען טאג, וואָס וועט קומען
מיט גאַלדענע שטראַהלען, מיט בליטהען און בלומען:
מיט פּרישערע לופטען, אין וועלכע ס'וועט קלינגען
די פרעהליכע ליעדער פון פּאַלק, וואָס וועט זינגען:
די פרעהליכע ליעדער, וואָס וועט ניט בעגלייטען
קיין זיפצען, קיין קרעכצען, קיין קלינגען פון קייטען...

די לופט איז מיר עננ אין מיין צימער
 און פינסטער פון לעמפעל דאָס ליכט,
 און פינסטערע שאַטען בעפאלען
 און היילען אין שוואַרצם מיין געזיכט.
 איד קוק אויף די וועג פון מיין צימער —
 עס בלאַנזשעט מיין בליק אויף זיי אום;
 וואָס זעה איד? נאָר שאַטענס און שאַטענס
 און שטיל איז אזוי אלץ און שטום.
 עס מעהרען זיך שאַטענס און שפּרינגען
 און שטיל איז עס הערט זיך קיין קלאַנג;
 אין האַרצען הער איד א זינגען,
 א טרויריגגעצויגען געזאַנג.
 דאָס זינגט דאָרט מיין יוגענד און קלאַנג זיך:
 פּערטראַגען קען זי שוין נישט מעהר!
 עס ציהט מיר צו ליכט און צו פּרייהייט
 און דאָ איז נאָ דונקעל און שווער! ...

* *
*

געה אויף מיין פערלאַשענער שטערען
פון אלטע פערגאַנגענע טעג;
איך געה און איך פאל אין דער פינסטער —
בעלייכט מיר מיין זומפיגען וועג.
עס יאָגען מיר פינסטערע שאַטען
און שרעקען מיין זעל אין מיין לייב;
געה-אויף, דו פערלאַשענער שטערען,
די פינסטערע שאַטען פערטרייב!
מיין ליעבע און האַפנונג און גלויבען
בעשטראהל מיר, בעלייכט מיר צוריק...
געה-אויף, מיין פערלאַשענער שטערען,
ערוואך, מיין פערלאַרענעם גליק!

אין קישען

אין קישען בעהאלט איד מיין פנים,
 איד נורע זיך איין טיעף און וויין;
 דער איינציגער פריינד אין מיין לעבען
 איז מיר נאָר דאָס קישען אליין.

געפליקט האָט די פערערען זיינע
 מיין שוועסטער ביז שפעט אין דער נאכט, —
 געפליקט מיט א הארץ א צופליקטען
 אין אומעט און עלענד פערשמאכט,

וואו איז יעצט די שוועסטער פערוואָרפען,
 וואו איז זי? ווער ווייסט וואָס זי מאכט!
 דערפאר איז מיר טהייער דאָס קישען,
 פייכט מאד איד עם שטענדיג ביי נאכט!...

* *
*

פיעל פינסטערע נעכט האָב איך ליערער געשריעבען
און ריימען, ווי גאָלד און ווי פּעריל געקליעבען.
זיי האָבען געלויכטען אין פינסטערער נאכט
און האָבען מיין לעבען נישט ליכטיג געמאכט! ...

דער נאכט-וועכטער

שפעט. די נאכט איז קאלט און פינסטער,
 טרויעריג און נאם;
 אין די הייזער רוהען אלע —
 טויט און שטום אין גאס.

עלענד שלעפט זיך גאר דער וועכטער
 אויף דער גאס ארום;
 אין די שטילע הייזער קוקט ער
 וועהמוטיג און שטום.

דאָרט אין ווייכען, ווארעם־בעטעל
 שלאָפט זיך אזוי גוט;
 אוי, ווי וואָלטען זיינע ביינער
 דאָרט זיך אויסגערוהט!

און ער קלאָגט זיך פאר'ן הימעל:
 זעה מיין טרויער צו:
 איך אליין האָב גאָר נישט, — היט איך
 פרעמדענס גליק און רוה! ...

* *
*

ס'בערויבען מיד מענשען, ווי קלוגע, ווי שלעכטע, —
עס איז מיר דאס לעבען פערשמערט!
גערויבט האבען קלוגע מיין גליק דארט אין הימעל,
די שלעכטע — מיין גליק אויף דער ערד! ...

דאָס נייע ליעבע ליעד

— „וואָס וועלען מיר טהון אין די שפעטערע טעג,
וואָס וועלען מיר טרינקען און עסען!“
— אַ, ליעבסטע, ניט פּלאַג מיט דיין פּראַגע מיך איצט,
איך בעט דיר, דו זאָלסט זיך פּערגעסען.

עס האָט מיר געזונגען מיין באַבע אַ ליעד,
דאָרט וויינט אַ געליעבטע און בעט:
„אוי, לאַמיר, מיין ליעבסטער, ענטלויפען פון דאָן,
כ'וועל אַרבייטען, וואשען האַמש גרעט!“

אוי לאַמיר, מיין ליעבסטער, ענטלויפען פון דאָן,
גרינג וועל איך פּערטראַגען מיין פיין:
כ'וועל אַרבייטען שווער, און וועל שלאָפען אויף
שטרוי —
צוזאמען מיט דיר נאָר צו זיין!“ —

עס שמייכעלט מיין ליעבסטע: דיין ליעדעל איז אַלט,
די באַבע זי איז שוין לאַנג טויט,
און איך בין נאָר יונג, און איך לעב, און איך זינג
אַ ליעד פון דער ליעבע אַהן נויט! ...

דער צוג

איד זיץ אליין, די נאכט איז שפעט —
 עס קלעמט דאָס הארץ און דריקט מיר שווער,
 ארום איז שטיק, נאָר פון דער ווייט
 פייפט אויס דער צוג, איד זיץ און הער.

טרו—טרו—טרו—טרו! — ער רופט, ער רופט
 מיין אלט בעקאנטער, ליבער צוג,
 טרו—טרו—טרו—טרו! — וואָס זיצסטו דאָ,
 וואָס ליידסטו דאָ? גענוג, גענוג!

טרו—טרו—טרו—טרו—טרו ביזט נאָך יונג,
 דו ביזט נאָך יונג, געזונד און פריי!
 טרו—טרו—טרו—טרו! גענוג די רוה!
 טרו—טרו! ... קום, וואנדער אויף דאָס ניי!...

איך ווייס אַ הויז

כ'ווייס א הויז—דאָרט פייפט דער דלות
 און אין קוימען וויינט דער ווינד,
 און עס שמאכט און מאנגעלט דאָרטען
 ס'גרויסע, אָרעמע געזינד.

שוואַרצע, פינסטערע געשמאַלטען —
 אויף די באַקען בלוז א הויט;
 און עס הערט זיך פון די קינדער
 ביז אין הימעל קולות : ברויט !

און א שכור איז דער טאַטע
 פון די קינדער ער ענטלויפט,
 לעדיג געהט ער אין די גאַסען
 און ער פרעסט נאָר און ער זויפט !

און עס זיצט די שוואַכע מאמע,
 אַ דערשלאָגענע אַהן מוטה,
 און זי שרעקט די קינדער: שטילער !
 ס'געהט דער טאַטע מיט דער רוט !

די אַרימע כלה

עס שלאָפּען אין קליינינקען שטיבעלע אלע,
 עס וואכט נאָר די עלטערע טאָכטער — די כלה.
 די חתונה דארף ביי איהר זיין נאָר אין גיכען
 און האָט נאָך נישט פּערטיג געמאכט איהרע ציכען.
 עס לויפט דורכען לייווענד די נאָדעל געשווינד,
 געדאנקען זיי יאָגען אין קאָפּ, ווי א ווינד:

ווי שווער איז דאָס בעטגעוואנט מיר אָנגעקומען!
 עס האָט מיר מיין רוה און מיין שלאָף צוגענומען;
 די פּעדערען גאנצענע נעכט פלעג איד פליקען —
 ווער ווייסט נאָך דעם מזל, ווער ווייס נאָך די גליקען?
 געשאפט יעדעס קישען מיט שווייס און מיט בלוט, —
 וועל איד אויף זיי קאָנען האַטש ליגען בערוהט?

אַה, ווער איז מיין זווג? צי קען איד איהם גלויבען?
 צי וועט ער דעם שלאָף ביי דער נאכט מיר ניט רויבען?
 וועל איד ניט די קישען מיט טהערען בענעצען
 און אפשר אמאָל נאָר אויף ברויט זיי פּערזעמצען? —
 פּערזעמצען, ווי ס'טרעפט אַפט ביי אונזערע לייט,
 ווי ס'טרעפט מיט מיין מאַמען אין ביטערער צייט! ?

דער האַנדלער

(א ווארשעווער ליעד).

אויסגעטהאָן פון זיך די שאַנד. —
 מיט א זעקעל אין דער האַנד,
 געהט ער אום פון הויף צו הויף.
 הייבט די אויגען אלץ ארויף;
 און ווי טרויעריג ער זינגט —
 איבער'ן גאַנצען הויף עס קלינגט:

האַנדעל—האַנדעל!

זאָגט, — ווער זענט איהר, ליעבער איד,
 וואָס פערצעהלט מיר אייער ליעד?
 „כ'וואוין דאָרט אויף דער סמאָטשע גאַס,
 אין אַ קעלער — פייכט און נאַס,
 מיט א גרויס געזינד!

זומער קומט דאָרט נישט אריין
 פון דער ליעבער זונן קיין שוין,
 ווינטער — בלאַזט דער ווינד.
 כ'געה מיין גאַנצען לעבען אום,

מ'הערט פון מיר נאָר, וואו איד קום:

האַנדעל—האַנדעל!

אוי, איד האָב נאָך ווערטער פיעל,
 דאָך איד טראָג זיי אין דער שטיל —
 קיינער דארף זיי ניט!

ווען איד קום אהיים ביי נאכט
 אָבגעמאַטערט און פערשמאַכט,
 שיט איד זיי און שיט...

עט, וואס איך זיך פערדרעט...
האָט איהר נישט אן אלטע בעט,
אלטע הויזען, אלטע שיד? —
וואָס איהר ווילט נאָר האַנדעל איך —
האַנדעל, האַנדעל!

* *
*

איך קוק אויף די בערנ אויף די הויכע,
וואס שטעהען, ווי העלדען אליין;
א וועהמוט נעהמט דורך מיין נשמה:
ווי בין איך ענטקעגען זיין קליין!

א וועהמוט נעהמט דורך מיין נשמה —
עס לויפט דאך א וואך נאך א וואך:
ווי קליין נאך, וועט זיין יענעם בערנעל,
וואס וועט מיר פערדעקען דערנאך! ...

אין א גרויסער שטאָדט

איד קען מיר אין ערגעץ
 קיין רוה נישט געפינען:
 עס קלאפען די רעדער,
 עס רוישען מאשינען.

פון טויזענד פאבריקען
 דער רויך און די פארע
 פערשמעלען דעם הימעל,
 פערציהען מיט חמארע.

איד הער נאָר א טומעל
 פון האנדלען פון דינגען, —
 וואו זאָל איד מיר זעמצען
 מיין ליעד פאר אייך זינגען?

מיין ליעד פון דער ליעבע,
 פון רוה און נחמה,
 וואָס ליעגט טיעף בעהאלטען,
 אין הארץ, אין נשמה! ...?

צום ווינד

אוי, וואָס קענסטו זיך ניט שמילען.

וויילדער ווינד?

וועמעס זיפצען, וועמעס קרעכצען

טראַנסטו צינד?

צי דו האָסט געזאמעלט אלע

זיפצען פון דער וועלט,

און דו ווילסט זיי טראַגען, ברענגען

ביז צו גאָט'ס געצעלט?

און דו ווילסט איהם דארטען וועקען.

שטערען איהם זיין רוה,

נאָר די שווארצע דיקע וואַלקען

לאַזען דיך נישט צו?

און עס ברענט דיין ווילדער צאָרען

פאר וואָס האָט

פעסט פערשלאָסען זיך אין הימעל

אונזער גאָט?! ...

די שטערען

איך קוק אויפ'ן הימעל ביי נאכט
 מיט צעהנדליגער פראגען אין בליק:
 די שטערענרליך פינקלען און לאכען,
 און ענטפערען אָב מיר צוריק:

וואָס פאַרשסטו, דו נארישער מענש?
 וואָס איז אזוי שווער צו פערשטעהן!
 מיר האָבען געלויכטען אזוי
 גאָר איידער דו ביזט דאָ געווען.

און ביזטו געקומען, איז וואָס!
 מיר לייכטען, וואָס מאכט עם אונז אויס!
 מיר ווייסען דיין לעבען איז קורץ —
 עם לעשט, ווי א ליכטעל זיך אויס!

און אז דו וועסט שטארבען, אויך דאן
 מיר וועלען אלץ לייכטען, ווי פריהר,
 און לייכטען אלץ רוהיג און קאלט.
 און גאָר נישט געדענקען אָן דיר! —

* *
*

כ'הער עם זאגען
לייט און קלאַגען:
„אָח, די אַבגעלעבטע טעג,
זיי פּערשווינדען
מיט די ווינדען,
און ניטאָ צו זיי קיין וועג!...“

מיינע אלטע
טעג די קאלטע
לעבען אלע, כ'זעה זיי דאָר,
און זיי ווינקען,
און זיי הינקען,
און זיי שלעפען זיך מיר נאָר...“

* *
*

כ'וויל נעמען פון לעבען
דאס אלץ, וואָס עס האָט:
זיין רוהם און זיין כבוד,
זיין שאַנד און זיין שפּאַט;
די לידען פון טייפּעל,
דעם נחת — פון גאָט!...

* * *

איך וויל עס זאל ריהרען
בעשטענדיג מיין ברוסט
פון העכסטע געפיהלען,
ביז נידריגסטען לוסט!

ניט פרעג מיך קיין מיינונג,
א, נאר, אויף דער וועלט!
וואו לעבען בעוועגט זיך
אַט דאָרט מיר געפעלט!...

אַח, לעבען, אַח לעבען,
ווי האָב איך דיך ליעב!
און אלץ וואָס דו האַסט נאָר
איך נעהם ביי דיך, גיעב!...

אין וואַלד!

קום אין וואַלד, מיין ליעבער פריינד,
וואו עס סוד'ען זיך די בלעטער;
וואו עס אַטהעמט פריי די ברוסט,
וואו ערקוויקענד איז דער וועטער.

קום, מיין פריינד! פון שטאָרט ענטלויף,
פון גערידער, פון געטימעל;
דאָרט אין וואַלד איז גרין די ערד,
גרין די ערד און בלאָה דער הימעל.

קום אין וואַלד, מיין אַרמער פריינד,
וועסט פערגעסען אנגסט און לידען;
הערען וועסטו דאָרט קיין פאלש:
נור פון גאָט די פייגעל רעדען.

קום מיין פריינד! דו ביזט דאָך קראַנק;
מענשען האָבען דיר דערעסען;
דאָרטען וועסטו דו זיי ניט זעהן,
און דו וועסט דיין זאָרנ פערגעסען!

ה ע ר כ ס ט

דער הימעל איז פינסטער, די ערד זי איז וויסמ, א רעגענדיג קאלטינקע טראָפעליך נייעסמ. אין לופט, דאכט זיך, הענגט דאָרט א שוואַרצע קאטעדרע, ס'לעזט עמיץ א לעקציע אויף „בראשית" דער סדרא.

ווי מאכטלאָז, ווי פויל און ווי קאלט איז זיין לעזען : „אזוי איז די וועלט פון אמאָל נאָך געוועזען: נור תהו ובהו, און לעדיג און וויסמ!" — א רעגענדיג קאלטינקע טראָפעלעך נייעסמ...

* *
*

מיין פאָלק, איך האָב דיין שווערען מול:
איך וואַנדער זעלבסט, ווי דו, ארום,
איך לייך, ווי דו, אויך לייך און שאַנדע
און ווער פערפינסטערט, וואו איך קום!

דאָך ביזטו גליקליכער — דיין גלויבען
בעלייכטעט דיר דיין פינסטערן וועג,
און לאַנגזאָם געהסטו און געדולדיג
וועסטו ווען קומען צו אַ ברעג.

איך האָב שוין אבער אלץ פערלאָרען!
— מיין פאָלק! ניט רעכען מיר די זינד —
איך זעה נאָר שוואַרצע וואַלקען יאָגען,
איך הער נאָר, ווי עס וויינט דער ווינד! ...

* *
*

נישט אלץ האָב איך אייך אויסגעזאָגט
אין ליעד, אויף דעם פּאָפּיער —
אוי, וואונדערן פיעל פערבאַרגענע,
זיי ליעגען נאָך אין מיר.

זיי זייגען סודות שרעקליכע,
כ'האָב אייך זיי נישט געטרויט;
זיי זענען פינסטער, ווי די נאכט,
און גרויזאם, ווי דער טויט.

א, שטארבען וועלען זיי מיט מיר,
איך וועל זיי נעהמען מיט —
און זאָל אפילו פּרעגען נאָט,
איהם זאָגען וועל איך ניט! ...

* *
*

איך בין קיינמאל סענטימענטאל,
איך בין א זוהן פון וואָד,
ענטציקט מיך ניט פון זונן־פערנאנג,
און זעלכע זאכען נאָד.
און דער לבנה'ס געלבען שיין
פערטרוי איך ניט מיין הארצענס־פיין.

איך האָב קיין גאָט צו קניה'ן פאר איהם,
דער הימעל איז מיר לעער,
און גיעט דאָס הארץ אמאל א קלעם, —
דאָס אויג איז אָהן א טרער.
איך בין א זוהן פון וואָד און שמרענג:
קיין דומע שטיק, ווען ס'ווערט מיר ענג!

איך בין אן אַרמער מענש פון וואָד,
און דאָך, מיין פיעל געליעבטע, דאָך:
כ'געפין א שטיקעלע פאפיער
געשריבען לאנג פון דיר צו מיר
און קען אויף אויסוועניג שוין לאנג —
ווי ווערט מיר יוסטוב'דיג און באנג!
און דאָס געשריפט צום הארץ איך דריק
און בענק און וויין פאר וועה און גליק!

*
*   *
*

דאָס שעהנסטע ליעד־געזאַנג,
די שעהנסטע מעלאָדיען,
ניט זינג ביים בליהען,
נאָר זינג ביים אונטערנאנג.

דאָס בליהען, פריינד, איז שעהן,
עס זינגט אוז קלינגט אליין!
דער אונטערנאנג איז וועה און מיד —
פערזינג, פערקלינג עס מיט א ליעד!

אינהאלט.

ערשמער טייל:

אין מיטען וועג.

7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	אין מיטען וועג
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	דער פערלארענער גלויבען
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	הערבסט געדאנקען
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ווער ?
13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ווי שטיל
14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	א ראט
15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	פלוצלונג ווערט דיר אומעטיג
16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	דריי צייטען
17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	לעבענס - אנגסט
18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	צווייערליי צער
19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	דאס פערשפעטיגטע ליעד
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	עס איז געווען...
21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	א וויטער גליק
22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	פרייד און טרויער
24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	אויפ'ן ים
28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	אויפ'ן וואסער
29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	דער ניגון
30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	וועמען ?
31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	א טראָפען...
32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	קענסטו ?
33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	מיין בעט
34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	אין קאָפּע
36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	צו מיין גליק

- 37 — — — — — דער בוים ביים פענסטער
 38 — — — — — איד האב אין לעבעז...

צווייטער טייל:

פון אייגענעם קוואַר.

- 43 — — — — — אני מאמין
 44 — — — — — אויף א פערד א ווייסען
 45 — — — — — דער אויווען
 47 — — — — — ביים גרעניץ
 48 — — — — — צווישען מויערעז...
 50 — — — — — יענע...
 51 — — — — — אין דער היים
 52 — — — — — היימישע מעכטער
 53 — — — — — צו א שולמית
 54 — — — — — אין מינוטען וויסמע...
 55 — — — — — דער ערווארטעטער טאג
 56 — — — — — דער טויט פון נביא
 58 — — — — — דער פרעמדער
 59 — — — — — דוד'ס פידעל

דריטער טייל:

ביבלישע מאַטייווען.

- 63 — — — — — אין טאל
 65 — — — — — אויף די בערג
 66 — — — — — די בלוטיגע שטאַרט
 67 — — — — — פון ירמיה

69	— — — — —	פון קהלת
74	— — — — —	הוי החוקקים
75	— — — — —	דער שומר
76	— — — — —	שיר השירים

פיערטער טייל:

גאט און מיינועל.

81	— — — — —	גאט און מיינועל
83	— — — — —	דעם דיכטערס ירושה
84	— — — — —	דער אמת
85	— — — — —	צו די הימלען
86	— — — — —	די אַרומע
87	— — — — —	אין זומער
88	— — — — —	דער פויגעל אין שטייגעל
89	— — — — —	פאר'ן בילד
90	— — — — —	צו א כלה
91	— — — — —	פייגעל

פינפטער טייל:

ליעבע.

93	— — — — —	ניטא קיין האלט
94	— — — — —	פינף באהנען
95	— — — — —	אויף דער פינפטער עוועניו
96	— — — — —	דו ביזט געווען...
97	— — — — —	ווער ?
98	— — — — —	איד וואָלט וועלען...

99	— — — — —	אד, וואס וועסטו זאגען ?
101	— — — — —	ליעד און ליבע
102	— — — — —	נאך דיר...
103	— — — — —	פון גדר
104	— — — — —	הערצער שפיעל
105	— — — — —	צו...
106	— — — — —	איז א זומער נאכט
108	— — — — —	צו...
109	— — — — —	אדיע
111	— — — — —	מיט טויזענד אויגען
112	— — — — —	איינע פון מיינע געליעבטע
113	— — — — —	זי קומט שוין ניט מעהר...
114	— — — — —	עס איז מיר אין לעבען
115	— — — — —	עס האט מיר דער פרייהלינג גערופען
116	— — — — —	מלכות
117	— — — — —	צו...
118	— — — — —	טייערע בילדער
119	— — — — —	זיי א שוץ מיר
120	— — — — —	איז א שלאפלאזע נאכט
121	— — — — —	דער הימעל
122	— — — — —	קארטען שטיבלעך
125	— — — — —	א געדאנק
126	— — — — —	הערבסט רעגען
128	— — — — —	איד האב זיי געגעבען
129	— — — — —	פון שטאדט
130	— — — — —	אויסגעזונגען אלע ליעדער

131	---	---	---	---	---	---	דער איינגעשפארטער
132	---	---	---	---	---	---	מיון ליעד
133	---	---	---	---	---	---	אין וואלד
136	---	---	---	---	---	---	נאך ליעבע
137	---	---	---	---	---	---	איד וויל נישט
138	---	---	---	---	---	---	פריהלינגס - פרייהייט

זעקסטער טייל:

אידישע מעלאדיען.

139	---	---	---	---	---	---	דער תלמוד
140	---	---	---	---	---	---	כל נדרי
142	---	---	---	---	---	---	אין סכה
143	---	---	---	---	---	---	א האר פון בארד
144	---	---	---	---	---	---	די פערעטערין
145	---	---	---	---	---	---	חנוכה
147	---	---	---	---	---	---	איד האב ליעב
149	---	---	---	---	---	---	מיון קינד געוועזן...
150	---	---	---	---	---	---	אויף קאראאול
152	---	---	---	---	---	---	צום רייכען ברודער
153	---	---	---	---	---	---	צו...
154	---	---	---	---	---	---	די ערשטע טעג
155	---	---	---	---	---	---	איד זיץ
157	---	---	---	---	---	---	די עלטער
158	---	---	---	---	---	---	צום איינזאמען
160	---	---	---	---	---	---	דאס בוימעלע
161	---	---	---	---	---	---	דער צופריעדענער
162	---	---	---	---	---	---	זון און פעלד און וואלד
163	---	---	---	---	---	---	ווען דאס לעבעזן...
164	---	---	---	---	---	---	גרינע

זיעבעמער טייל:
 בונמע ליעדער.

171	—	—	—	—	—	—	—	—	א תפלה
172	—	—	—	—	—	—	—	—	מאדערנער ראמאנס
174	—	—	—	—	—	—	—	—	איד פיהל
175	—	—	—	—	—	—	—	—	שמערען
177	—	—	—	—	—	—	—	—	שבת אבענד
179	—	—	—	—	—	—	—	—	א דיכטער'ס חלום
180	—	—	—	—	—	—	—	—	אויף יענער זייט ים
182	—	—	—	—	—	—	—	—	איביגע זוכער
183	—	—	—	—	—	—	—	—	די ביבעל
184	—	—	—	—	—	—	—	—	די צווייטע געליעבטע
185	—	—	—	—	—	—	—	—	קרעלען
186	—	—	—	—	—	—	—	—	חרטה
187	—	—	—	—	—	—	—	—	די ערשטע גראהע האר
188	—	—	—	—	—	—	—	—	קום!
189	—	—	—	—	—	—	—	—	דאס לעבען רופט
190	—	—	—	—	—	—	—	—	אה, שטאלצעס הארץ מיינס
191	—	—	—	—	—	—	—	—	ביכער
192	—	—	—	—	—	—	—	—	בירגער
193	—	—	—	—	—	—	—	—	צום אלטען יאהר
194	—	—	—	—	—	—	—	—	דאס „שטוב מיידעל“
196	—	—	—	—	—	—	—	—	אין דער רוישענדער נאם
202	—	—	—	—	—	—	—	—	פריהלינג אין קריעג
203	—	—	—	—	—	—	—	—	אין מיין הארצען זינגט א ליעד
204	—	—	—	—	—	—	—	—	טרוימעריי
206	—	—	—	—	—	—	—	—	איד בין ניט קיין אלטינקער מלך
207	—	—	—	—	—	—	—	—	דו פרענסט, וואס איד מאך
208	—	—	—	—	—	—	—	—	זיי זיינען ניט ווערטט

209	—	—	—	—	שוין ווידער א פריהלינג מיט בלומען
210	—	—	—	—	איך האב דיר גענומען צו ליעבען
211	—	—	—	—	ס'דאכט מיר...
212	—	—	—	—	דאס צווייגעלע
213	—	—	—	—	דער פרייער
214	—	—	—	—	א פאלקס-צוג
215	—	—	—	—	די לעבענס הארפע
216	—	—	—	—	אירעאלען
217	—	—	—	—	אווענד שאטענס

אכטער טייל:

צייט-ליעדער.

(1896—1901)

221	—	—	—	—	עס גיעבען אין לעבען...
223	—	—	—	—	צו א געפאלענע פרוי
224	—	—	—	—	מענשען האבען טיעפע הערצער
225	—	—	—	—	איך זינג
226	—	—	—	—	איך ווארט
227	—	—	—	—	די לופט איז
228	—	—	—	—	געה אויף מיין פערלאשענער שטערען
229	—	—	—	—	אין קישען
230	—	—	—	—	פיעל פינסטערע נעכט
231	—	—	—	—	דער נאכט-וועכטער
232	—	—	—	—	ס'בערויבען מיר מענשען
233	—	—	—	—	דאס נייע ליעבע ליעד
234	—	—	—	—	דער צוג
235	—	—	—	—	איך ווייס א הויז
236	—	—	—	—	די ארימע כלח
237	—	—	—	—	דער האנדלער

